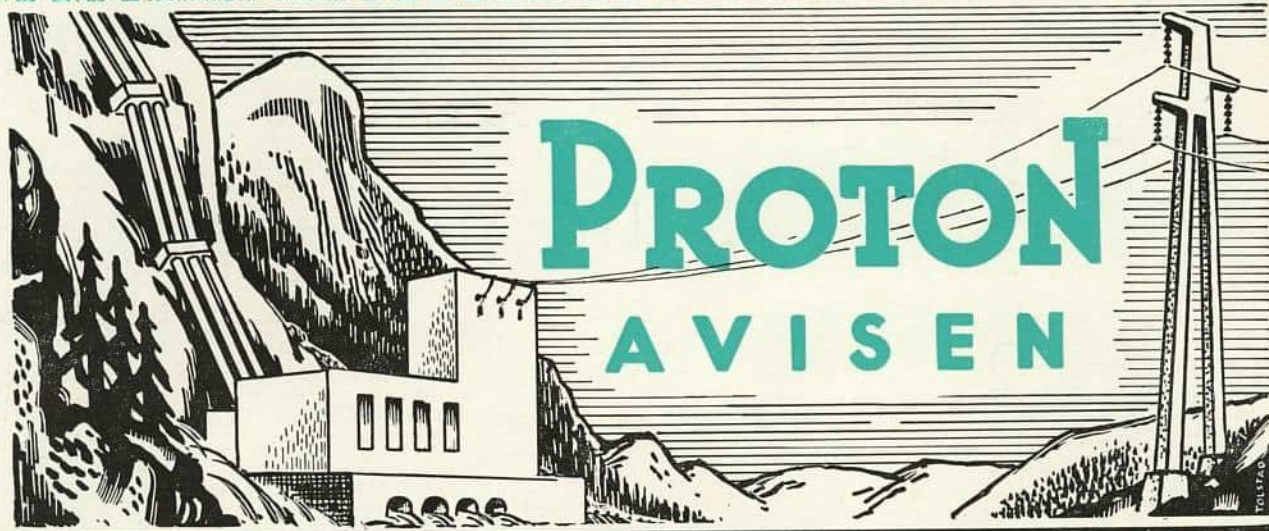

PROTON

AVISEN

Mr. 4

Desember 1961

13. årg.

Betlehem

*Jeg kan glemme Aten, Roma, Paris og London,
ja, all verdens praktfulle byer,
- men Betlehem,
hvordan skal jeg kunne glemme deg. Fra deg, du fattige lille by,
må alt og alle
hente sin glans!*

PROTON

AVISEN

Nr. 4 / 13. årgang * * * Des. 1961

BEDRIFTSBLAD FOR MEDARBEIDERE
I FIRMAET OG DETS DATTERSELSKAPER

Utgiver: Aksjeselskapet Proton, Rosenkrantzgt. 11, Oslo.
Ekspedisjon i Reklameavdelingen.

Redaktør: Eivind Kolstad.

I det disse linjer skrives foreligger noen foreløpige tall fra forløpne års drift. Det nu avsluttede forretningsår løper som kjent fra 1. oktober i fjor til 30. september i år — vårt første forretningsår etter at vi igjen ble «medlem» av Siemens-konsernet. Selv om vi altså ennå ikke kjenner alle detaljer, vet vi så meget om stillingen at vi har rett til å betegne året som meget tilfredsstillende. Vi vil bare nevne at omsetningen er praktisk talt 120 mill. kr. og at bestillingsinngangen er enda større. Økningen i aktiviteten fordeler seg noenlunde jevnt på de forskjellige områder, og vi har kunnet notere en rekke meget interessante bestillinger, de fleste i forbindelse med montasje.

Byggearbeidene på «Sluppen» i Trondheim går frem etter planen, og anlegget vil formentlig delvis kunne tas i bruk allerede kommende år.— I Oslo har det som kjent lyktes oss å få en avtale med myndighetene om forpaktning av et større areal på Linderud, og vi har allerede engasjert arkitekter til å bearbeide prosjektet. Når planene er ferdig utarbeidet og omkostningsberegnet, vil det bli tatt endelig standpunkt til bygging, med den nødvendige finansiering etc.

Etter alt å dømme kommer aktiviteten til å øke videre i kommende år. Dette gjenspeiler seg også deri at antall ansatte er øket og fortsatt vil stige. Det har nu passert 1000. Vi vil i denne forbindelse sterkt understreke at våre fortsatte vekstmuligheter vil bli avgjørende influert av Norges tilslutning til Fellesmarkedet.

Forholdet til Siemens-konsernet har i dette første «samkjøringsår» utviklet seg helt etter vårt ønske.

Vi takker alle våre medarbeidere for det forløpne år, for god innsats og for hyggelig tone, og ønsker dem og deres pårørende

EN GOD JUL OG ET GODT NYTTÅR!

T. Dehli Jemtland

K. Astrup

Bedriftsutvalget

I bedriftsutvalget sitter for tiden følgende:

T. Dehli Jemtland, D. Waage, K. Astrup, N. Rolfsjord, S. Gjerkaas, A. Ihle, H. Nielsen, H. Hay.

På de siste møtene har man diskutert på hvilken måte en best skulle kunne orientere de ansatte om de saker som blir behandlet på bedriftsutvalgsmøtene. En ble enig om etter hvert møte å gi en orientering i Protonavisen.

På møtet den 21/8 1961 ble følgende saker behandlet:

Direktør Jemtland orienterte om firmaets stilling. Han nevnte bl. a. at pr. 30/7 1961 var omsetningen ca. 94 mill kroner, budsjettet 100 mill., og bestillingsinngangen 123 mill. kroner.

Antall ansatte øker stadig. Vi er nå kommet opp i ca. 1000.

Administrative forandringer

Siden siste møte er direktør Taranger gått av med pensjon, og direktør Hoffmann har overtatt hans stilling som sjef for sterkstrømsavdelingen.

Gruppe 51 og 52 er flyttet over til avd. 10/20, og har fått gruppenummerne 16 og 17.

Gruppene 22 og 24 er flyttet over til avd. 80, og har fått gruppenummerne 85 og 86.

Gruppe 84 er flyttet over til avd. 90, og har fått gruppenummer 99.

Diverse vedrørende de forskjellige avdelinger

Avd. 10/20. Konkurransen på generatorområdet har tatt til i den senere tid, særlig fra National Industri's side.

Avd. 30. Siden siste møte har vi fått kontrakt på installasjonene i Storebrand's nye kontorbygg i Vika.

Avd. 80. Siemens er nå kommet frem til en konkurransedyktig målertype, og vi håper nå å kunne vinne igjen noe av det tapte markedet.

Salget av belysningsarmaturer ser ut for å ta seg godt opp.

Avd. 90. Siemens har nå besluttet å stoppe sin produksjon av radio- og fjernsynsmottakere i Berlin. De vil imidlertid fortsette sin laboratorievirksomhet på fjernsynsområdet, spesielt med sikte på fargefjernsyn. Hva man skal gjøre inntil en eventuelt kan tenke seg å ta opp produksjon av fargefjernsynsmottakere, er idag noe uklart. Vi kommer imidlertid til å fortsette produksjonen av TV i Norge.

På området husholdningsmaskiner, kokeapparater etc. ser det ut for at Siemens nå er kommet godt i gang.

Byggeprosjekter

P/T Trondheim.

En regner med at lager og verksted på Sluppen vil være ferdig høsten 1962 og administrasjonsbygget antagelig våren 1963.

P/Oslo.

Fra Oslo kommunes side er det nå gitt samtykke til bygsling av 60 mål på Linderud. Overing. Eger er fra firmaets side blitt oppnevnt til byggesjef. Selvom Siemens ennå ikke har gitt bevilgning til bygging, regner en med at en kan ta til med lager og fabrikk i 1963 og være ferdig i 1965. En vil da kunne konsentrere virksomheten på tre steder, nemlig kontorer i Rosenkrantzgaten og Rosenborggaten, lager og fabrikk på Linderud.

14 dagers lønningsperiode

– Orientering ved direktør Astrup –

Arbeidet på lønningskontoret er nå blitt så omfattende at det er nødvendig med en rasjonalisering. Denne vil bestå i å benytte hullkort samt eventuelt å gå over til 14 dagers lønningsperiode for montører og arbeidere ved produksjonsavdelingen.

Hittil har en rekke bedrifter gjennomført 14 dagers lønningsperiode. Vi kan nevne NEBB, Akers Mek. Verksted og Freia.

Som en hjelp i overgangsperioden kunne firmaet tenke seg å yte et engangsbeløp. Størrelsen av beløpet vil en komme tilbake til senere.

Saken vil bli tatt opp på klubbmøte for montørene og arbeiderne ved produksjonsavdelingen.

Harald Hay

Gløtt i fremtiden.

Den utbredte engelske spåbok «Old Moore» forteller bl. a. om 1962:

Det kan ventes en kongelig fødsel og et kongelig bryllup.

England vil skaffe seg viktige opplysninger om verdensrommet.

Macmillan går av.

Krustsjov går av.

Og så får vi se hva det blir til. –

Han gikk av sted med paraplyen over hodet, overspent og utilregnelig.

Rørpostanlegg

Av ingeniør A. F. Wiger

I en artikkel med tittel: «Transportbåndanlegg» i Protonavisen for en del år siden nevnte jeg de store framskritt som transportmidlene hadde gjort i den siste tid.

Framskriftene gjaldt spesielt persontrafikk, materiell-transport og postbefordringer til lands, til sjøs og i luften. Samtidig gjorde jeg oppmerksom på at det ville bety store besparelser innen mange bedrifter å rasjonalisere transporten på de korte transportveier, med andre ord: den interne transport.

Som kjent er det for tiden vanskelig med tilgang på arbeidshjelp på alle områder innen industri- og kontorvirksomhet. Ved rasjonalisering av f. eks. budtjenesten kan det spares forholdsvis store beløp.

Et middel til å oppnå slike besparelser er – foruten transportbåndanleggene – de såkalte rørpostanlegg.

Betegnelsen kan sannsynligvis tilbakeføres til den tyske «Rohrpost», og en må anta at navnet kan settes i forbindelse med den første anvendelse av slike anlegg i postvesenet i Tyskland. I en rekke byer ble det innenfor byområdet installert rørpostforbindelser, som ble benyttet for hurtig sending av brever, brevkort o. l. mellom postkontorene. Denne tjeneste sto også til disposisjon for offentligheten, og det ble oppnådd at en mottaker fikk postforsendelsen omtrent samme time som senderen avleverte brevet.

Her skal vi bare beskjeftige oss med anvendelsen av rørpostanlegg i kontorer o. l. Rørdimensjonene varierer for de enkelte firmaer, som leverer slike anlegg, men Siemens & Halske AG har standardisert rørdimensjonene til 55, 75 og 100 mm innvendig diameter.

Firmaet leverer unntagelsesvis også anlegg med ovale rør, og vi har for en del år siden installert et slikt anlegg i Oslo Rådhus.

Et rørpostanlegg består i enkleste utførelse av 2 stasjoner, innbyrdes forbundet med to rør, som skjematisk vist i Fig. 1. En enkel rørpoststasjon er utført som vist i Fig. 2, hvor en på høyre side ser senderen utformet som en trakt med lokk. På venstre side sees mottakeren med en rørbue og en firekantet mottakerkasse med åpning i bordet. I bunnen av kassen er det anbrakt en pute for å dempe slaget, når rørpostpatronen faller ned i kassen.

Det gods, som skal sendes mellom stasjonene legges i sylindre, som vist i Fig. 3. Disse sylindre har i daglig tale fått det forholdsvis krigerske navn «rørpostpatroner». En slik sylinder har i forkant et filthode og i bakkant en filtrering, slik at patronen nesten lufttett passer i transportrørene. I bakkant av patronen er det i alminnelighet anbrakt et lokk, slik at transportgodset ikke faller ut

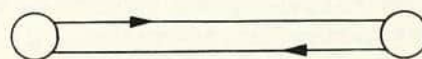

Fig. 1

Fig. 2

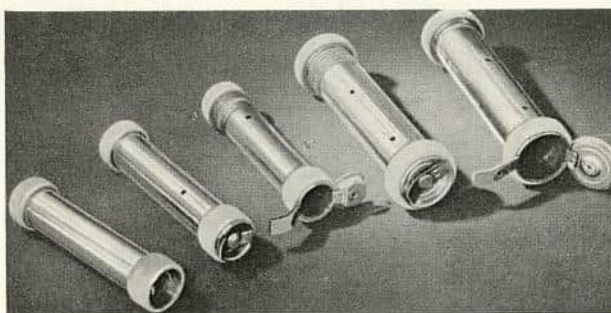

Fig. 3

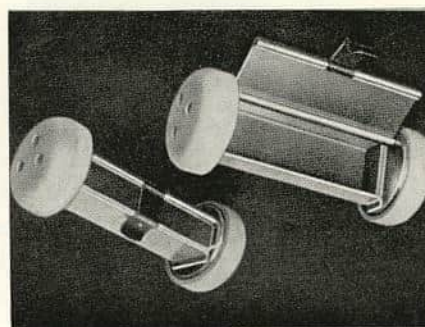

Fig. 4

under transporten. Dessuten har patronen huller så betjeningen kan se om det ligger gods i den. Fig. 4 viser en spesiell type sylindre for transport av varme støpeprøver f. eks. i et jernverk, hvor prøver skal sendes fra smelteovner til laboratoriene for undersøkelser.

Etter at transportsylindrene er stukket inn i senderen på stasjonen (Fig. 6), trykker betjeningen på en trykkknapp, som starter en kompressor, og transportsylindren sendes gjennom rørene fram til mottakerstasjonen ved hjelp av trykkluft fra kompressoren. På mottakerstasjonen slynges patronen ut av rørbuen og faller ned i mottakerkassen. Som trykkluft benyttes ca. 1,8 Atm. Det er også mulig å benytte sugeluft for transport av sylindrene fra senderen til mottakeren. Det brukes i så tilfelle et undertrykk på ca. 0,75 Atm. Transporthastigheten varierer fra ca. 4 til ca. 14 m/sek.

Rørpostanlegg kan leveres med et nesten ubegrenset antall stasjoner, som innbyrdes kan korrespondere med hverandre. For slike anlegg er transportsylindrene da forsynt med innstillingsringer, synlig på de midterste sylindre i Fig. 3.

Disse anlegg benevnes rørpostvikeanlegg, og en stasjon for et slikt anlegg er vist i Fig. 5.

Betjeningen som skal sende en transportsylinder, innstiller mottakerstasjonen på de bevegelige ringer i forkant av sylindrene. Disse ringer har bokstaver og tall, tilsvarende alle stasjoner i anlegget. Hvis f. eks. betjeningen på en stasjon, betegnet med B3, skal sende brev til en stasjon i anlegget, betegnet med A5, innstilles A5 på transportsylindren, som deretter stikkes inn i senderen (se Fig. 6). Transportsylindren suges deretter fram til anleggets sentralutstyr og stopper her en kort tid. Sentralutstyret har bl. a. kontaktarmer, som auto-

matisk beveges inn mot innstillingsringene på transportsylindren så snart denne kommer fram til sentralen. Kontaktanordningene med tilsvarende relésystem spør da faktisk sylindren hvor den skal hen og lukker eller åpner tilsvarende magnetiske sluser i rørsystemet. Deretter frigis transportsylindren, og den bringes med trykkluft fram til den innstilte mottakerstasjon. På hver stasjon er det fordelaktig at man har et passende antall

Fig. 6

Fig. 7

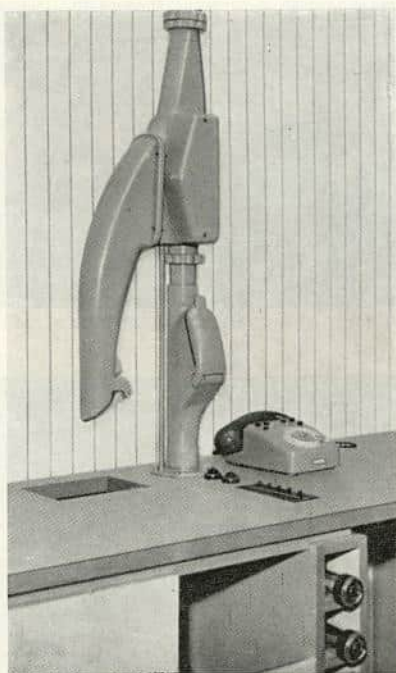

Fig. 5

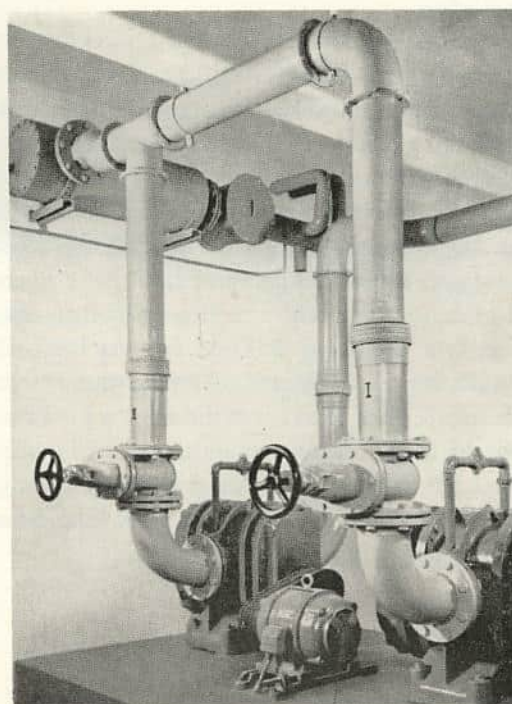

Fig. 8

transportsylindre i reserve. For å oppnå at en avsendt transportsylinder kommer tilbake til den stasjon, hvor den hører hjemme, er sylindren også forsynt med betegnelsen for «hjemmestasjonen». Betjeningen kan på denne måte rutinemessig sørge for at sylindrene kommer tilbake til det sted hvor de skal befinne seg.

Foruten forannevnte system med innstillingsringer på transportsylindre er det også konstruert andre systemer, hvor sylindrene har magneter med innbyrdes regulerbar avstand. Disse magneter skal tjene til å bestemme mottakerstasjonen. Slike systemer har imidlertid ikke vist seg særlig fordelaktig i praksis, da ladekapasiteten i sylindrene bl. a. blir sterkt innskrenket. Siemens & Halske AG's system kan ha inntil 16 innstillingsringer, hver forsynt med inntil 16 innstillinger. På denne måte kan det utføres anlegg med et stort antall stasjoner.

Som nevnt benyttes så vel trykkluft som sugeluft til transport av sylindrene, og det er derfor nødvendig å sette opp kompressorer for trykk- og sugeluft. En slik kompressor for et lite rørpostanlegg er vist i Fig. 7. Fig. 8 viser et kompressoranlegg for et rørpostsystem med mange stasjoner.

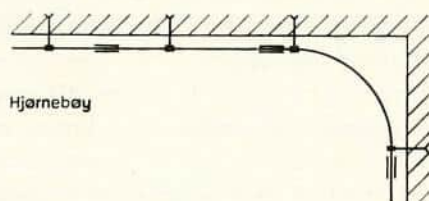

Fig. 9

I rørpostanlegg anvendes så vel metall- som kunststoffrør, og montasjearbeidet krever spesielle hensyn, da transportsylindrene selvfølgelig ikke kan bevege seg gjennom rørene når disse har rette vinkler. Rørene må legges i buer, som vist i Fig. 9 og 10.

Fra fabrikkene er det foreskrevet minste radius for disse rørbuer, nemlig 1200 mm for rør med 55 og 75 mm innvendig diameter og 1500 mm for rør med 100 mm innvendig diameter. Rørsystemet må være mest mulig lufttett, og det leveres derfor spesielle rørmuffer fra fabrikkene.

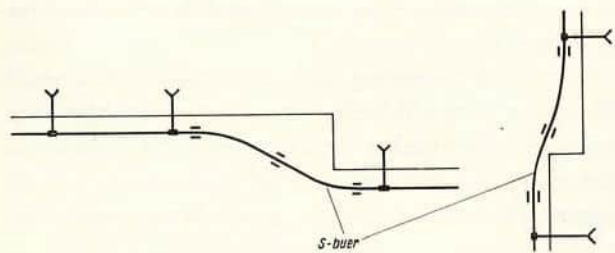

Fig. 10

Rørpostanlegg anvendes i stor utstrekning for industribedrifter, banker, avisredaksjoner, trykkerier, kaféer, hoteller og biblioteker. Vi har her i landet installert ca. 30 anlegg av denne art med tilsammen ca. 150 stasjoner. For en del år siden leverte vi et anlegg til «Det Bergenske Dampskibsselskap». Dette anlegg er foreløpig utstyrt med 26 stasjoner, men kan utvides til 36 stasjoner.

Rørdiameteren er 75 mm og firmaet har sikkert innspart anleggets omkostninger i den tid det har vært i drift – ca. 5 år.

HØSTLEKENE 1961

Disse ble i år som tidligere arrangert på Siemens-hytta og som vanlig i Pran's regi.

Tross det dårlige været fra morgenen av, var deltagerantallet ganske bra. Det møtte over 30 deltagere, så jeg tror at høstlekene fortsatt er like populære.

Disse ble premiert:

Kl. A Herrer Proton	Finn Johansen	3,6	p
	Bjarne Skodbo	3,4	»
» B Damer »	Björg S. Bjerke	3,4	»
	Anne-Lise Lund	3,3	»
» C Gjester, damer og herrer:			
	Kaare Dalen	4,4	»
	Mardon Olsen	3,3	»
	Fru Skodbo	3,2-1	»
	» Olsen	3,2-2	»
	Frk. M. Gjerkaas	2,6	»
» D Barn 10-16 år	Lauritz Andersen	3,5	»
	Tom Johansen	3,4	»
	Tore Brockstedt	3,3	»
	Bjørn Eckhardt	2,6	»
	Gro Gjerkaas	2,4	»
	Per Jensen	2,3	»
	Jan Petter Skodbo	1,6-1	»
	Wenche Johansen	1,6-3	»
	O. E		

Sportsnytt fra Vegar

Skisport: 0

Friidrett: 0

Bordtennis: 0

Fotball: 0

Bridgen: Er ikke kommet i gang.

Venter på en match med Proton.

Tilbake til livet

De yrkesvalghemmedes plass i samfunnet

Hva er en yrkesvalghemmet? Svaret ligger i ordet. Det er en person som er hemmet i valg av yrke. Årsaken er som oftest medfødt eller ervervet fysisk eller psykisk handicap.

Egentlig er vi alle til en viss grad hemmet i vårt valg av yrke. Våre evner og vår utdannelse bestemmer hva vi velger innenfor et forholdsvis begrenset yrkesområde. Men hvor fritt står vi likevel ikke, hvor uhindret kan vi ikke velge og vrake vår arbeidsplass, søke oss til en annen hvis vi er misfornøyd, i håp om å få noe bedre.

Anneledes med den som er virkelig yrkesvalghemmet på grunn av et handicap. De har tross dette de samme evner som oss, den samme arbeidslyst og det samme behov for å klare seg selv, og ikke falle andre til byrde, enten det er familien eller samfunnet. Deres høyeste ønske er at de tross sitt handicap kan finne en sysselsetting hvor de kan gjøre full nytte for seg i det ordinære arbeidsliv.

De yrkesvalghemmede trenger imidlertid en systematisk hjelp for å finne frem til det arbeide de kan påta seg tross sitt handicap. De må, som det heter, *attføres*.

I få ord kan vi si at attføringen er en kjede av tiltak som strekker seg fra sykesengen til arbeidsplassen. I hvert ledd av kjeden yter de fremste skolerte hjelpere sin innsats. Kjeden går fra medisinsk behandling gjennom yrkesveiledning, arbeidstrening, omskolering, og tilslutt til arbeidskonsulentens assistanse ved arbeidsplassering.

Mens omsorgen for de uføre før – enten uførheten var medfødt eller ervervet – for det meste gikk ut på å gi dem en minimal understøttelse eller lære dem opp i ett eller annet håndverk man mente passet for dem som hjemmearbeide, går attføringen idag ut på å finne frem til den enkeltes evner og muligheter for et ordinært arbeide og omskolere ham til dette.

Nye lover som bygget ut attføringen og omskoleringen av de yrkesvalghemmede så dagens lys. Arbeidskonsulenter og attføringssekretærer er idag ansatt i alle fylker for spesielt å ta seg av de yrkesvalghemmedes problemer, prøve deres muligheter og hjelpe dem med arbeidsplassering. Staten har opprettet Attføringsinstitutt i Oslo, Bergen og Trondheim. En rekke humanitære organisasjoner har tatt de yrkesvalghemmedes problemer opp på sitt arbeidsprogram og går inn for deres omskolering og sysselsetting. De representerer idag en rekke yrker innen industri, håndverk og kontor.

Tusenvis av yrkesvalghemmede er idag, takket være disse tiltak, plasert i det ordinære arbeidsliv, hver på den plass hvor de gjør full nytte for seg tross sitt handicap.

Hvilke erfaringer er det så høstet av disse tiltak?

De aller beste. Det har nemlig vist seg at foruten at de handicappede riktig plasert yter den samme fullverdige innsats som andre, blir det mindre skoft fordi de ønsker å beholde jobben de har fått. De er kloke av skade og viser større aktpågivenhet og er derfor sjeldnere utsatt for ulykker enn andre. De skifter ikke gjerne jobb – glade som de er over å ha fått et arbeide søker de sjelden over til noe nytt. Denne innstilling hos de yrkesvalghemmede er med på å skape stabilitet på arbeidsplassen. Den har også i stor utstrekning skapt en ny mentalitet hos arbeidsgivere og arbeidsledere når det gjelder å ansette folk. Det lønner seg helt enkelt å ansette yrkesvalghemmede og disse får på den måten stadig større sjanser til arbeidsplassering.

Men tross denne gledelige fremgang står ennå mange yrkesvalghemmede og venter på å finne sin plass i arbeidslivet.

Sentralrådet for Yrkesvalghemmede – oppnevnt av Regjeringen i 1955 – går i begynnelsen av november i år inn for en landsomfattende opplysningskampanje «Tilbake til livet», for å vekke forståelse for de yrkesvalghemmedes rett til en plass i arbeidslivet etter den enkeltes evner og opplæring.

Kampanjen vender seg særlig til dem som ansetter folk – til arbeidsgivere, personalsjefer og arbeidsledere. Man regner med at det er 30 000 yrkesvalghemmede i landet. Det betyr at de fleste bedrifter før eller senere vil stilles overfor spørsmålet om å velge en ufør blant søkerne til en ledig stilling.

Å gi plass til disse er først og fremst en menneskevennlig gjerning. Men ikke bare det. For ved siden av den fullverdige og sikre arbeidskraft som de yrkesvalghemmede tilbyr, representerer de aller fleste av dem positive egenskaper av stor betydning for enhver arbeidsplass.

Kampanjen vender seg også til de yrkesvalghemmedes arbeidskamerater. Ikke for noen betyr vennlighet og forståelse mere enn for den som med et handicap kommer til en ny arbeidsplass. Tenk bare på alt som de yrkesvalghemmede har gjennomgått før de er kommet så langt!

Hjelp dem derfor ved å vise en positiv holdning!

Litt fra elektrisitetens barndom

Fra boken *Slekten Heyerdahl* av Henning Sollied tillater vi oss å gjengi:

Det første elektriske lysanlegg i Kristiania blev utført av ingeniør Halvor Emil Heyerdahl for Bentse Brug 1878. Det blev drevet av en liten 2 hK. *Siemens-maskin* med rem fra et vannhjul. Heyerdahl demonstrerte også ved et par anledninger det elektriske lys for byens borgere, således utenfor brandvakten, hvorom den illustrerte ukejournal «Året rundt» for 8/5 1880 bl. a. skrev:

«Og man kunde da så langt oppe i Karl Johansgt. som der gaves utsikt til brandvaktbygningen se lyset som en strålende stjerne, mot hvilken gassloktene skinte rødlig dempet som en tranløkt sammenlignet med gassbluss.»

Likewise da kronprins Gustav med gemalinne som nygifte i 1882 holdt sitt inntog her i byen, blev slottet om aftenen belyst utenfra med de to elektriske lamper, hvorom «Aftenposten» for 11/2 1882 bl. a. beretter:

«Som ved et trylleslag trådte slottets fasade frem av dunkelheten, og strålende i et skinnende lys som om solens stråler var falt på det. Publikum hilste også denne plutselige og uventede åpenbarelse fra lysverdenen med bifallsrop.»

For vel en menneskealder siden besørgetes samtrafikken innen byene, selv i de store hovedsteder, praktisk talt utelukkende av hestesporeier og hestedrosjer. Forstadsbaner var ukjent. Elektrisiteten, som i adskillig utstrekning var tatt i bruk til lys og til drift av stasjonære motorer, var man bare på enkelte steder begynt å prøve anvendt i kommunikasjonsvesenets tjeneste. Vi må erindre dette for å forstå hvilken opsikt H. E. Heyerdahls plan om å anlegge elektriske sporveier mellom byens centrum og vestkanten: Majorstuen, Frogner og Skøyen i 1890-årene vakte. Når man ser på hans planer, er man ikke riktig sikker på hvad man skal beundre mest, det optimistiske syn på elektrisitetens seiersgang også på trafikkvesenets område, eller hans sikre tro på at gode kommunikasjonsmidler skaper bebyggelse og derigjennem et trafikkbehov. Det var ikke mange som dengang delte hans opfatning, og de som stelte med hestesporeiene, hadde ingen tro hverken på elektrisiteten som drivkraft eller på behovet for sporvei gjennom de forholdsvis tynt befolkede vestkantstrøk. Når det lyktes Heyerdahl å få sine planer gjennomført, så skyldes det at alle de som han søkte å vinne for sine ideer, forstod at man her ikke stod overfor en løs prosjektmaker, men likeoverfor den grundige ingeniør, hos hvem et sunt optimistisk syn var parret med en solid teknisk innsikt.

Også Holmenkollen fikk sitt fremstøt gjennom ingeniør Heyerdahls initiativ og sunde forretningssans. Flere

planer hadde helt siden begynnelsen av 1890-årene vært oppe til anlegg av en bane som skulde forbinde byen med den store kommunale park, Frognerseterskogen, og efterat Christiania Elektriske Sporveis drift hadde vist et meget godt resultat, vilde man forsøke anlegget av en elektrisk jernbane fra Majorstuen til Holmenkollen.

I 1894 utgikk innbydelse til tegning av aksjer i et selskap med nevnte formål: men det gikk tregt med tegningen, til tross for at 18 av byens beste menn var blandt innbyderne, og at kommunen hadde bevilget kr. 65 000 til anlegget. Det så mørkt ut med å få planen realisert, og komitéen så sig nødsaget til foreløbig å la planen hvile.

Da var det ingeniør Heyerdahl blev gjort interessert for foretagendet. Anmodning utgikk til ham om å ta sig av saken. Hans plan gikk ut på å erhverve grunn på begge sider av den projekteerte bane, for derigjennem å sikre en fremtidig bebyggelse. Efter langvarige forhandlinger med eierne av Riis og Grimelund, lyktes det for en rimelig pris å få tomter å 4 mål håndgitt. Disse tomter dannet brede belter på begge sider av banen. De gikk fra Riis til Frognersetereidommes grense. – Med denne kontrakt i orden var Holmenkollbanen praktisk talt sikret. Publikum fikk nu følelsen av at her stod de foran et lønnede foretagende. Grunneierne var forhindret fra å skru prisene slik i været at bebyggelsen vilde gå tregt. Aksjekapitalen kr. 800 000 blev tegnet allerede et par måneder efter at den nye innbydelse i november 1895 var utlagt, og i 1898 var anlegget fullført. Banens sukses er kjent for alle.

Husk endelig å spørre om å få igjen øksen vår...

SALGSMØTE

I dagene 21. og 22. august 1961 ble det holdt salgsmøte spesielt for våre merkevarer. I den anledning møtte representanter fra alle våre avdelinger og representasjonskontorer, bortsett fra Tromsø. Dette er første gang at vi har holdt salgsmøte i august. Årsaken til at møtet ble holdt da er at vi sto foran en stor salgssesong, med flere nye produkter. Såvel innen varmesektoren som for TV-radiobransjen er høsten den store salgsperiode. Det kan nevnes at man regner med for TV og radio at halvparten av årets omsetning i bransjen skjer i høstmånedene oktober til desember. Gjennom en slik konferanse får alle representantene full oversikt over den salgspolitikken som er lagt opp, hvilke hjelpemidler som står til disposisjon i salget, samt hvilken målsetning som er lagt til grunn.

Møtet ble ledet av overing. Krogstad og det var en rekke foredrag av såvel teknisk som rent salgsmessig art av våre forskjellige spesialister. Flere av de nye husholdningsapparatene ble demonstrert av fru Thomassen og butikksjef Hermansen.

Vår nyeste slager, Vegar varmevifte, ble presentert av driftsing. Heggland, og han tok vel prisen når det gjelder entusiastisk og opplysende informasjon om et nytt produkt. Hans egen begeistring smittet uvilkårlig sterkt over på alle våre salgsfolk.

Vi venter oss meget av sesongen i år; det ble satt opp salgskvoter for en del fagområder, og det ble understreket hvor stor betydning det har at vi kan nå våre mål i særdeleshet på de felter hvor vi har egen fabrikasjon. På grunn av de lange leveringstider på deler må man disponere lang tid i forveien. Å forandre på et fabrikkasjonsprogram som allerede er satt opp, er således meget vanskelig.

Ved neste salgsmøte vil de beste resultater bli premiert!

I forbindelse med salgsmøtet ble det holdt en middag i Handelsstanden hvor såvel direktør Astrup som direktør Waage og senere direktør Jemtland var til stede. De uformelle samtaler som man får på denne måten er meget verdifulle, idet representantene ute og salgsledelsen kommer i enda nærmere kontakt. Ved et salgsmøte er det nemlig også viktig at representantene kommer med sin kritikk av forskjellige detaljer.

Etter dette 2 dagers salgsmøte som ble holdt i Handelsstanden, var flere av representantene igjen i Oslo en dag eller to, for å gjennomgå forskjellige emner på avdeling 80.

Neste salgsmøte vil bli holdt i begynnelsen av januar 1962 for å gjennomgå resultater og diskutere faglige spørsmål videre. Dette møte vil bli holdt i regi av avdeling 80, men en dag avsettes for avd. 60/90.

Gamle portretter

Forunderlig rart å tenke på mennesker fra gamle dager. Jeg kommer fra et besøk hos noen slektninger, begge over de 80, men merkelig friske og kloke. Vi satt sammen i den eiendommelige stua med de solide møblene, og jeg følte meg hensatt langt tilbake i tiden. På den ene veggen var det familieportretter helt opp til de gamles oldefar. Hva var det med disse ansiktene på de gamle fotografiene. Jeg studerte dem nøye. Sterke ansikter, men det som preget disse bildene aller mest var den ro som hvilte over dem. Jeg så ikke spor av nervøse trekk. Øynene var milde og rolige, ingen engstelse var å se i dem. . . En behagelig ro kom over meg. Først de gamles fortellinger fra en svunnen tid, da det hverken var biler eller elektrisk lys. Ikke engang telegraf. Ingen radio og fjernsyn. Dengang buldret ikke høytalerne larmende musikk og uhyggelige nyheter inn i stuene til folk. Det var ro som preget kveldens stille timer i lun familiehytte. . . Og så bildene. . .

Da jeg kom ut i kvelden i de trafikerte gatene hvor bilene buldret og menneskene hastet avsted uten trygghet, la jeg merke til ansiktene til dem jeg møtte. . . Ikke ett var preget av ro. . . Tidens stadige krangel og redsel for krig og utslettelse kunne leses i hvert trekk. Det gjaldt å følge med i jaget og aldri falle til ro. Noen hastet hjem til fjernsynet, noen til en kino, og andre suste avsted i vill fart med bilen med de mange hestekrefter. Ingen hadde tid til å dvele ved de ennå glødende roser bak hvite stakitter, ingen stoppet opp for å se en blank måne som lå som en gullkapsel på blått himmelteppe og strålte mellom høye gårder. Hvem lyttet vel til vinden som suste hemmelighetsfull i gule trær? Nei, alle var oppslukt av jag og mas og nervøsiteten lå som en mare over alt og alle.

Jeg tenkte på portrettene jeg hadde sett i de gamles stue. Ansiktene rolige trekk. Øyne som så uten redsel. . . Hav med store seilbåter i duvende ro i lett bris, og veier hvor ingen biler suste i voldsom fart. . .

Om vi kunne finne noe av den roen igjen og la den bo i våre hjerter, og glemme utryggheten og redselen for truende farer. . . Ja, da ville i sannhet meget være vunnet.

Ko.

Hvis De hører til dem som er sjenert i selskap med andre, så prøv å slappe av neste gang De er ute. Man kan ikke være sjenert og avslappet samtidig. Den som i et selskap kan sitte avslappet og rolig og tilsynelatende er seg selv nok, vil det alltid være noe spesielt ved. Det naturlige er ofte så usedvanlig at det er interessant.

Å drive jordbruk ser festlig ut - fra et kjøpéwindu!

Nordiske Siemens' sportsstevne

Overlegen seier for våre bridgespillere i København

Dansk Siemens' Sportsklubb i København tok i våres initiativet til et «nordregionært» sportslig samarbeid ved å innby Siemens-avdelingene i Hamburg, Stockholm, Malmö, Göteborg og Proton/Oslo til et idrettsstevne i København. Stevnedagene ble senere fastlagt til 9. og 10. september, og det var anledning til å delta i følgende grener: badminton, bordtennis, bridge, fotball, håndball og skytning. Det ble til at bare våre bridgespillere skulle reise.

Turen nedover med den nye danskebåten «Kong Olav V» fredag ettermiddag den 8. september var begunstiget av et aldeles strålende vær. Det var, heldigvis, helt blikkstilte og lunt, så vi kunne holde oss på dekk helt til solnedgang. Senere ble det finpussing i bridge med trimming av parene som var anmeldt, mens vi samtidig benyttet anledningen til å smake på båtens billige, men gode drinker.

I København ble vi møtt av to representanter fra Siemens Sportsklubb, og vi ble puljevis kjørt til hovedkontoret i Blegdamsvej. Det ble også tid til en rask liten handletur på «Strøget» før turneringen begynte.

Den offisielle åpningen av stevnet ble foretatt av direktør Mulvard i Dansk Siemens A/S, som bl. a. ønsket oss velkommen, og håpet at dette stevnet ville være begynnelsen til et sportslig og kameratslig samarbeid mellom Siemens-avdelingene i de respektive land. Han nevnte videre at tanken bak stevnet hadde fått god mottagelse i ZA-avdelingen i Erlangen. Herr Wæber, som var stevnets leder, gikk så over til redegjørelse for de forskjellige turneringer og stedene hvor disse skulle foregå. Vi forsto at transporten mellom de forskjellige turneringssteder ville by på problemer, men for oss var dette ikke noe problem, da bridgeturneringen skulle foregå i Blegdamsvej.

Så over til selve stevnet.

Fotballturneringen i Fælledparken, et kvarters vei fra Blegdamsvej, ble åpnet med en kamp mellom Sverige og Danmark. De fleste spilte i turnsko, og disse ble for glatte på den våte gressmatten. Stillingen var lenge 1-1, men så avgjorde en av danskene kampen ved å score alle tiders mål; det var bare det at det var selvmål. Sluttresultat 2-1 til Sverige. På grunn av at vi ikke stilte lag, måtte danskene spille mot Hamburgs lag like etter. Kampen ble kuttet ned med 5 min. i hver omgang, og den ble utsatt en liten stund, så danskene skulle få pusten igjen. Hamburgerne var godt samspilte, og det varte ikke lenge før de hadde en solid ledelse på danskene. Merkelig nok holdt danskernes kondisjon hele kampen, ja jeg tror sogar tyskerne var de mest slitne

(Foto: Grefstad)

Ombord på «Kong Olav». Fra v.:
Sætha, Morland, Syversen, Zetlitz, Berge, Skodbo,
Torpen, Eriksen, Halvorsen.

etterpå. Hamburg vant kampen 5-0 og skulle derved spille mot Sverige dagen etter.

I bordtenniskampene i fabrikkens kantine slo 2 tyske lag 2 danske lag med 6-4 og 9-1.

Bridgeturneringen i hovedkontorets kantine var for lengst i gang, og da jeg oppsøkte våre lag i kaffepausen, fikk jeg et tips om at vi antakelig lå godt an. Det var samlet 14 par, og det ble spilt tilsammen 26 Howellspill. Vi stilte med 4 par i landsturneringen, mens Grefstad spilte med en dansk makker og deltok bare i den individuelle konkurranse. Etter at dagens turnering var overstått, skulle vi alle samles til en enkel middag på Husum.

I kantinen på Husum ble vi ønsket velkommen av direktøren for svakstrømsavdelingen, herr Muhle. Etter hans forslag ble det sendt et telegram til Dr. Tacke ved ZA i Erlangen, med hilsen fra samtlige stevnedeltagere.

Under middagen ble dagens resultater bekjentgjort, og stemningen i den lille norske kontingenten var stor, da følgende resultater for bridgeturneringen ble kunn-

Norge 376 p
Danmark 345 p
Sverige 307 p

Individuelt:

1. Sætha-Skodbo	N.
2. Andersen-Wæber	D.
3. Syversen-Morland	N.
4. Halvorsen-Berge	N.
5. Nyberg-Svensson	S.
6. Grefstad-dansk makker	N/D
7. Torpen-Zetlitz	N.

Etter middagen var aftenen fri, og vi norske valgte en tur til tivoli. Der var stemningen på topp, det var nest siste dag i denne sesong, og det var stappende fullt. Tiden gikk bare altfor fort, og etter det flotte avslutningsfyrverkeriet, var det om å gjøre å finne den rette trikken tilbake til Husum, hvor det var gjort ferdig til overnatting.

Søndag foregikk skytekonkurranse på Amager, og her møtte det nesten bare spesialister, i hvert fall etter resultatene å dømme.

Sverige 711 p (5-mannslag)
Danmark 622 » (5 »)

Individuelt:

1. Torgander S 146 p (maks 150 p)
2. Fru Löfgren S 143 »
3. Halvert S 142 »
4. Löfgren S 140 »

Det var 12 svenske og 12 danske deltagere.

Finalekampen i fotball mellom Hamburg og Sverige foregikk på Valby Idrætspark, og her seiret Hamburg 6-0. Svenskene hadde et kraftig press på seg under hele kampen, og det gikk ganske hardt for seg. Tyskerne brukte fotballstøvler av lær, mens svenskene brukte støvler av gummi. Det var ikke få av svenskene som fikk kjenne knottene i skinneleggen, og hardest gikk det ut over keeperen, som ble kjørt bort av Falcken, men kom helskinnet tilbake senere på dagen. Jeg tror nok vårt fotballag skulle hatt sjanse på seier over danskene og svenskene, og det skulle nok blitt en spennende kamp mot tyskerne.

Første håndballkamp var mellom det tyske og det danske damelag. Det danske laget var stablet på benene kort tid før dette stevnet, og det eneste de hadde fått trent i var forsvar. En eller muligens to av spillerne hadde spilt håndball tidligere, og disse ledet så angrepet. På det tyske laget var det også et par nøkkelspillere, ja det het seg at den ene spilte på landslaget, men det hjalp ikke, for danskene vant overraskende 2-1.

Herrekampen mellom Sverige og Danmark ble utsatt litt, da enkelte av svenskene hadde vært med i fotballkampen like før. Begge lagene kunne håndball, og det ble en underholdende og god kamp. Danskene vant riktignok 10-2, men de var ikke fullt så overlegne i spill som resultatet tilsier. Været var ikke det beste under kampene, hverken lørdag eller søndag.

Så var det tilbake til Husum for å innta en lunsj, som besto av en «dansk» matpakke med herlige smørbrød.

I kantinen foregikk så premieutdelinger og avslutningen av stevnet, og stemningen var stor. Det ble delt ut mange flotte premier, og det gledeligste ved det hele var at våre bridgespillere dro avgårde med brorparten.

Laget vårt fikk, foruten vinnerpokal, også et napp i en vandrepokal. Både paret Sætha-Skodbo og Syversen-Morland fikk individuelle premier.

Direktør Thomas Nielsen overrekker Grefstad 2. premie i landskonkurransen.

ZA i Erlangen hadde gjennom Siemens, Hamburg stilt et stort markbeløp til disposisjon til premier, og den flotteste premie var oppsatt som bestemannspremie i landskonkurransen. Svenskene hadde gitt en morsom tobakkskrukke i oksydert metall som 2. premie i landskonkurransen.

Hamburg ble en overlegen vinner med 90 p. Proton ble nr. 2 med 66 p, og det var godt gjort, da vi jo bare deltok i én konkurranse. Sverige nr. 3 med 55 p. og Danmark nr. 4 med 38 p.

Grefstad mottok premiene på vegne av bridgelaget og takket Wæber for innbydelsen og for arrangementet. Han håpet vi fikk anledning til å møte neste år, og at vi da kunne delta i flere konkurranser.

Så var det bare å takke for seg og se å komme seg ned til kaien, da båten vår skulle gå kl. 1600. Hjemturen ble vellykket i alle deler og vi måtte rett som det var ta en titt på premiene vi hadde vunnet.

Det var to karer, sprekkefulle av stolthet, som dro på visitt til direktør Astrup for å fortelle om resultatet og vise fram alle premiene. Direktør Jemtland, som var bortreist, ble oppsøkt dagen etter, og han var mektig stolt på firmaets vegne. Vi ble stilt i utsikt muligheten for deltagelse til neste stevne, som antakelig skal avholdes i Hamburg neste år. Likeledes fikk vi dekket reiseutgiftene fullt ut for turen.

OE.

Biblioteker i oldtiden

Utgravningene av ruinene ved Ninive brakte oldtidslitteraturen fram i dagens lys

I våre dager er bøker hele folkets eie, og det sørger i særlig grad bibliotekene for. Her kan alle samfunnslag finne det lesestoff de ønsker, fra vitenskapelige verker til alminnelig underholdningslitteratur. Dette skyldes i første rekke den sterke demokratiske utviklingen i Europa etter den franske revolusjon.

Under keisertiden i Roma fantes det utlånssteder for bøker, men det foreligger ikke mange opplysninger om offentlige biblioteker i det gamle orientalske Asia. Utgravningene i Lilleasia og Mesopotamia viser at de orientalske bibliotekene tilhørte kongen eller staten, og at det bare var de lærde menn som hadde adgang til disse skattene. Men virkelige store boksamlinger, som kan sammenlignes med renessanse- og reformasjonstidens fyrstebiblioteker, har bare eksistert i de fineste palassene i Mesopotamias gamle storbyer.

Allerede i 1842 begynte en fransk konsul i Mosul ved Tigris øvre løp, utgravninger i ruinhøydene ved landsbyen Kouynjik, men uten noe større hell. Englenderen Sir Austen Layard fortsatte i 1846, da han mente at Kouynjik var stedet hvor gamle Ninive hadde ligget. British Museum ble også interessert og flere kjente forskere deltok i utgravningsarbeidet. Dette fikk et heldig utfall, idet man fant restene av tre assyriske kongepalasser i ruinhøydene. De hadde tilhørt henholdsvis Sanchrib, Asarhaddon og Ashurbanipal. I 1852 fant ekspedisjonen under Hormuzd Rassams ledelse et kjempebibliotek, som må betraktes som epokegjørende, når det gjelder kjennskapet til det assyriske-babyloniske språk, religion og kultur.

Ashurbanipal (668—626 f. Kr.) var en av de siste assyriske herskere. Han førte mange seierrike felttog, men fikk til slutt bare nederlag. Egypt rev seg løs og perserne trengte seg inn på Elams plass og Ninive ble ødelagt. Men Ashurbanipal elsket kunst og vitenskap, noe som hans enestående bibliotek vitner om.

Ninive-biblioteket som ble funnet ved Kouyunjiks ruinhøyder beror i British Museum og er noe av det mest kostbare de har. Det består av over 20 000 brente lærtavler skrevet med kileskrifttegn. Tavlenes størrelser varierer en del. Brevene f. eks. er ikke stort større enn en fyrstikkeske. De største er som en middelstor bok. Baksiden av lærtavlene er mens de ennå var våte, presset inn med et stykke metall eller elfenben. Skrifttegnene er tydelige den dag i dag. Å tyde kileskrifttegnene var ingen enkel sak, og det må regnes for det 19. århundres største åndelig bedrift at det er lyktes. Det er især to vitenskapsmenn som har nedlagt et stort arbeid her, og det er Georg Friedrich Grotefend og Sir Henry Raw-

linson. Disse skrifttavlene omtalte særlig datidens erobringstokter eller en rikmanns bedrifter. Ved hjelp av Rosettesteinen løste Champollion de egyptiske hieroglyfers gåte (1822). Men å tyde disse skriftene har kostet mange menn kolossalt arbeid.

Europeerne fikk først kjennskap til kileskriftene fra palassruinene i den gamle persiske hovedstad Persepolis som noen reisende i det 16. og 17. århundre brakte med seg. Men dansken Carsten Niebuhrs fant ut i 1756 at skriftene skulle leses fra venstre til høyre og det gav nøkkelen til løsningen. Disse tavlene var skrevet på oldpersisk. Dette hadde man antatt, da man allerede var fortrolig med mellompersisk og nyperiske språk. Den store franske arabiske språkforsker Silvestre de Sacy forsto at Sasandiekongenes innskrifter var avfattet på middelpersisk. Skriftene begynte alltid med: «N. N. Kongen, den store, kongenes konge, kongen over Iran XX's den store kongens sønn osv.»

Alabastrelieff fra Ashurbanipals Palass i Kalah (885—860 f. Kr.) forestillende et viktig mytologisk vesen, med kileskrifttegn, innhugget i steinen.

Den unge tyske lærer i Frankfurt, Grotefend, fant ut navnene på disse kongene som stammet fra det gamle persiske dynasti. Han mente det skulle være: Hystaspes, Darius og Xerxes. Han trodde til å begynne med at Kyrus' far og sønn het Kambyses.

De følgende års studier av det gamle persiske språket gjorde Grotefend til en ekspert på dette område. Dansken Westergaard fortsatte også med å tyde dette, men først i 1890 kunne Weisbach legge fram en fullstendig oversettelse. Men den som først og fremst har æren av en helt korrekt tydning av de assyrisk-babylonske kileskrifter er den engelske offiser Sir Henry Rawlinson. I 1838 reiste han til Persia for å omorganisere landets hær. I nærheten av Hamadan oppdaget han en rekke innskrifter som var hogd inn i et fjell i ca. 100 meters høyde. Det viste seg å inneholde en beretning om Darius I ca. 514 år f. Kr.

Han foretok livsfarlige klatringer og kopierte tegnene, og i 1835 tydet han disse helt uavhengig og uvitende om Grotefends tidligere arbeid. Det var han som grunnla assyriologien som vitenskap og med genial skarpsindighet framla han en oversettelse og en omskrivning av skriften med alminnelige bokstaver.

Skriften hadde ikke noe alfabet og har en rekke tegn som heter ideogrammer og som danner hele ord. Et bestemt tegn betydde mange ganger vidt forskjellige ting.

Det store biblioteket i Ninive er visstnok allerede grunnlagt av Ashurbanipals oldefar, Sargon II (722 f. Kr.). Biblioteket fikk skrifttavler fra alle landets byer og templer. Det fantes til og med ordlister der Kongens merke ble satt på alle de betydeligste verkene og bak på tavlen er det skrevet at gudene har bistått kongen med å skrive av disse viktige tingene. En av de innskriftene lyder slik: Jeg har ordnet tavlene i klasser og har revidert dem og gitt dem plass i mitt palass, forat jeg, herskeren, som kjenner gudenes konge Ashurs lys, kan lese dem. De som forsøker å ta vekk tavlene eller skriver navnet sitt ved siden av mitt vil gudene forbanne og forfølge helt til hans etterkommere er utslettet. Biblioteket ble ødelagt 607 f. Kr. ved krig og lenge etterpå visste man i det hele tatt ikke hvor byen hadde ligget. Heldigvis for ettertiden ble ikke tavlene ødelagte, men disse lå gjemt under ruinhøydene som araberne i mange år hadde latt fårene sine gresse på.

Et år etter Rawlinsons geniale tydning av de assyriske skrifttegn begynte Rassams utgravninger av Ashurbanipals bibliotek i Ninives ruiner. Her fant forskerne rikelig materiale av oldtidslitteraturen. Før 1850 hadde man praktisk talt bare greie på Assyria fra spredte bemerkninger i det gamle testamentet, men det gav ikke noe innblikk om landets kultur, religion og litteratur. I Ninive-biblioteket fant man tavlene som fortalte om de gamle store lands historie i virkelige originale tekster.

Av størst interesse var vel de tavlene som ga oss beskjed om den assyrisk-babylonske religion og ritualene som ble benyttet ved de store årlige festene som ble holdt i templene. Her fikk man rede på hvorledes alt foregikk. Ofrene til gudene for å verne folket mot nød og sykdommer, uår eller krig. Hvordan de besverget de demoniske kreftene.

Og så var det det store tolv-tavlede Gilgamesh-epos som skriver seg fra tiden mellom 4000—2300 f. Kr. Her fortelles det om helten Gilgamesh og de bedrifter han utførte sammen med vennene Endigu. Men Endigu dør og Gilgamesh er utrøstelig. Han forsøker da å vandre omkring for å finne ut hvorledes et menneske kan unngå døden. Så lærer han av en guddommelig skikkelse Sabitu, ved jordens ytterste grense, at det bare er gudene som eier det evige liv og at menneskets død er uunngåelig. Han forsøker å forlenge sitt liv ved å spise en bestemt plante, men en slange stjeler planten fra ham. Diktet er interessant for det gir oss et innblikk i at men-

En babylonisk tegneliste med angivelse av tegnenes navn, uttale og betydning.

neskene for så lang tid tilbake også kjempet mot døden og ville leve.

Det første funn av disse tavlene vakte berettiget oppsikt. Det tok mange år å få samlet alle tolv tavlene, men takket være en ekspedisjon som Daily Telegraph sendte ut under ledelse av George Smith fant man resten av dette interessante epos i sin helhet.

Ko.

Lyse tider på Hamarmarten

En ekstra attraksjon på Hamarmarten i år var belysningen av den store åpne plassen foran utendørs-scenen der folket samlet seg om kveldene.

Hamar, Vang og Furnes komm. Kraftselskap som hadde fått i oppdrag å besørge belysningen mente at oppgaven burde kunne løses med en lyskaster og rådspurte vår belysningsavdeling om saken.

Vi stakk våre hoder sammen og på åpningsdagen for utstillingen var en SIEMENS XENON-lyskaster FX 20100 med en OSRAM langbue-xenonlampe 20 kW montert på stedet. 2 kraftige 16 m tremaster var satt opp i en helling inntil området og lyspunkthøyden over plassen ble således ialt ca. 20 m.

Den samlede lysstrømmen fra lampen, 500 000 lumen, som tilsvarer lysmengden fra 1670 40-W lamper (som vi kjenner fra vår egen stue) ble ved hjelp av den parabolformede speilen i lyskasteren dirigert ut over plassen.

Av nattfotoet får man da også et visst inntrykk av at den halve million lumen gjør bra nytte for seg.

Fram til lyskasteren ble det lagt en provisorisk kabel på $2 \times 25 \text{ mm}^2 + 2 \times 2,5 \text{ mm}^2$ (styre-kabel) + en 10 mm^2 jordleder. Lampen krever 380 V driftsspenning og 230 V styrespenning og tenningsforløpet er følgende (se skjema): Venderen settes i stilling 1 og bryteren innkobles. Derved legges kontakten for driftsstrømkretsen

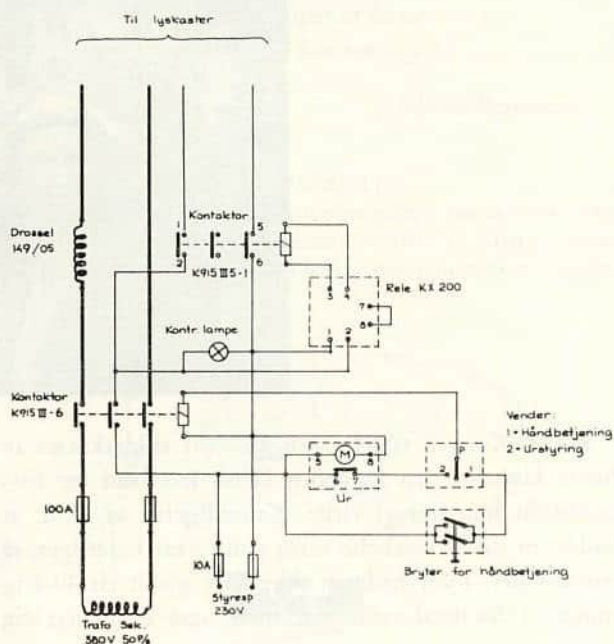
Kraftselskapets monterer i ferd med å heise den 230 kg tunge og nesten 3 m lange lyskasteren på plass.

Xenonlyskasteren klargjort for heising.

inn og driftsspenningen på 380 V ligger over lampen. Samtidig får reléet spenning og gir etter 0,7 sek. en impuls til spolen for styrestrømkretsens kontaktor. Varigheten av denne impuls er 0,24 sek. og den blir i tennapparatet, som er plassert i selve lyskasteren, omvandlet til et høyspentstøt i størrelsesorden 90 kV som bevirker lampens tenning.

På grunn av den enkle styringen var det derfor ingen vanskelighet å imøtekomme ønsket om at den store

Koblingsskjema.

Slik fortoner natten seg i lyskasterens skjær.

20 kW lyskasteren skulle kunne tennes med en «natt-bordlampebryter» fra talerens plass på talerstolen idet utstillingen ble åpnet. Det var også morsomt at taleren kunne bemerke: «For viktige belysningsformål er det nå

oppmontert Xenon-lamper på 20 kW og derover i følgende store europeiske byer: München, Stuttgart, Berlin, Roma – og Hamar.»

Ri

ST. OLAV

H. M. Kongen tildelte den 25.10.61 ridderkorset av første klasse til fru Ingeborg Dehli Jemtland for fortjenstfullt humanitært virke. Kansellisjefen sa bl. a. at hadde en slik utmerkelse noen gang vært berettiget, så var det her, hvor hederen ikke bare gjaldt en 40-årig innsats i Sanitetsforeningen, men også et mangeårig

virke for flyktningene og et fremragende arbeid i fangeerstatningskomitéen.

Som kjent fikk også direktør T. Dehli Jemtland ordenen for kort tid siden, og det hører til de store sjeldenhetene i vårt land å finne et ektepar som begge har St. Olav.

Vi gratulerer med fortjent utmerkelse!

Riktig ekko

Å gi ekkokort er av meget stor verdi for motspillerne. Det gjelder ved disse å finne fram til det fullkomne motspill som gir det beste resultat.

♠ 7 5 4			
♥ 5 4 3			
♦ 10 5			
♣ K D 7 5 2			
♠ 9 2			♠ E K 10 8 6
♥ D 8 2			♥ 9 7
♦ E K D 4 2			♦ 8 3
♣ Kn 8 4			♣ 10 9 6 3
	N		
	V	Ø	
	S		
	♠ D Kn 3		
	♥ E K Kn 10 6		
	♦ Kn 9 7 6		
	♣ E		

Etter at syd hadde åpnet med 1 hjerter, vest meldt ruter og øst spar, endte syd noe optimistisk i 3 hjerter som vest fant seg beføyet til å doble, en god og våken bedømmelse av situasjonen. Vest begynte med ruter konge, øst la ruter 8 og vest fortsatte med esset og vest la 3-eren, hvorpå der fulgte liten ruter som øst stjal. Øst spilte så spar konge, vest la spar 9 og på spar ess kom 2-eren, hvorefter nok en spar ble stjålet med spar 8. Ruter dame fra vest tok øst med hjerter og nok en spar måtte også gi vest stikk for hjerter dame, uansett hva syd gjorde. Resultatet ble hele 4 betes og en solid score til øst-vest.

Godt motspill.

Det er så ofte sagt at det er det gode motspill som betegner hvor god en bridgespiller er, og det er virkelig meget i det. Her har vi ett eksempel på våkent motspill.

♠ 6			
♥ D 8 6 5 2			
♦ D Kn 9 5			
♣ K 7 5			
♠ E 10 4			♠ D Kn 8 3
♥ Kn 4 3			♥ E 9 7
♦ 4 2			♦ K 8 6
♣ D Kn 10 9 6			♣ E 8 4
	N		
	V	Ø	
	S		
	♠ K 9 7 5 2		
	♥ K 10		
	♦ E 10 7 3		
	♣ 3 2		

Øst spiller 3 grand og syd spiller ut spar 5 som øst stikker med spar 8. Nå kan øst etablere sin kløverfarve

ved å spille kløver ess og nok en kløver, men hvis nord har kløver konge er gjennomspill i ruter ikke særlig behagelig. Han valgte derfor å spille spar 3 for å spille kløver igjennom nord, men syd var våken, han kunne regne ut at øst måtte ha dame, knekt alene igjen og for ikke å gi vest 2 inkomster dekket han med kongen og dermed kunne ikke spilleren få mer enn 3 kløverstikk og selv om det ble 4 sparstikk og ett hjerterstikk måtte det bli bet. Spilleren var her ikke helt på høyden. Han skulle stukket første spar med knekten og så spilt liten spar og 2 inkomster ville vært etablert og med 5 kløverstikk, 3 sparstikk og hjerteress ville kontrakten være vunnet.

EN SØGENDE SJÆL

*På byens hittegods kontor
som gamle Jensen passer,
der kan man finde hattefoer
og sko og kontrabasser.*

*Der ligger juletrær og nips
og træben og raketter,
og smarte strømpebånd og slips
og lyseblå korsetter.*

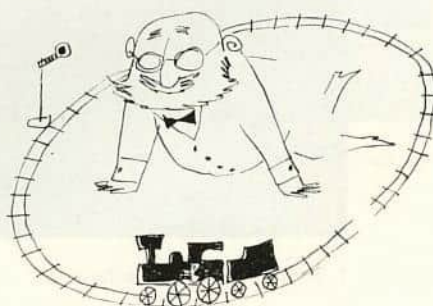
*Der ligger tusind sære ting,
som folk har glemt i toget.
Men gamle Jensen går omkring
som om han søgte noget.*

*Han leder mellem brudeslør
og mus og kaffetrage,
for han har mistet sit humør
og glemt hvor han har lagt det.*

(Halfdan Rasmussen)

PINLIG REFERAT

I Daily Mirror finner vi følgende referat fra en selskapelig sammenkomst fra Londons fineste kretser: «... Lord Mayor deltok med synlig fornøyelse i festen, mens innenriksministeren møtte med sin frue...»

Bestefars juleglede.

FOTOKONKURRANSEN

Det var hyggelig å se hvor stor interesse det var for fotokonkurransen som vi utskrev i juninummeret. Bilder strømmet inn i store mengder fra alle landets kanter. For å få en saklig og nøytral avgjørelse overlot vi bedømmelsen til en ekspert på området. Herr Thv. Wigård i fotofirmaet Henriksen & Steen har sammen med en pressefotograf samvittighetsfullt gjennomgått bunken og er kommet til følgende resultat:

Hér er de premierte bilder:

1. premie (kr. 100,00):

Arne Tandberg, Vegar.

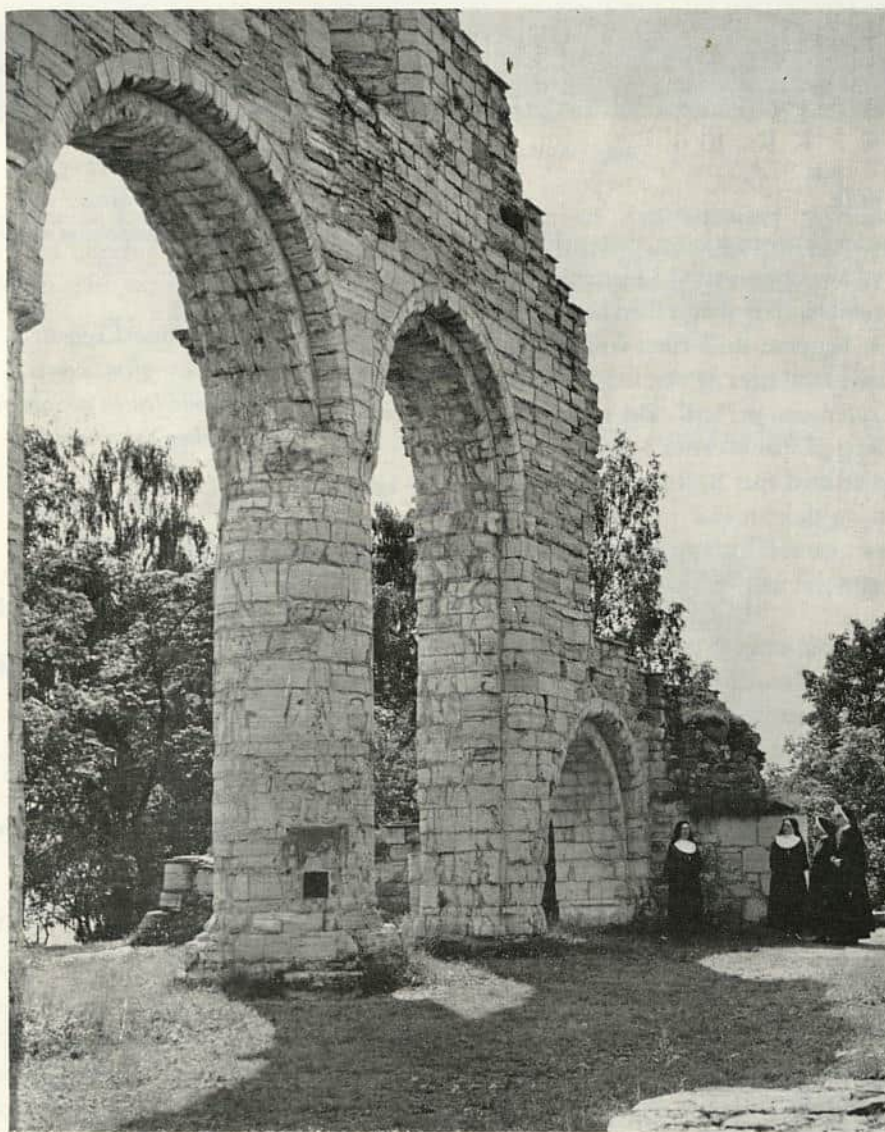
2. premie (kr. 75,00):

Thor A. Vasbotn, vår repr. i Kristiansand S.

I stedet for den utlovede 3. premie på kr. 50,00 har vi funnet å ville tildele følgende kr. 25,00 hver:

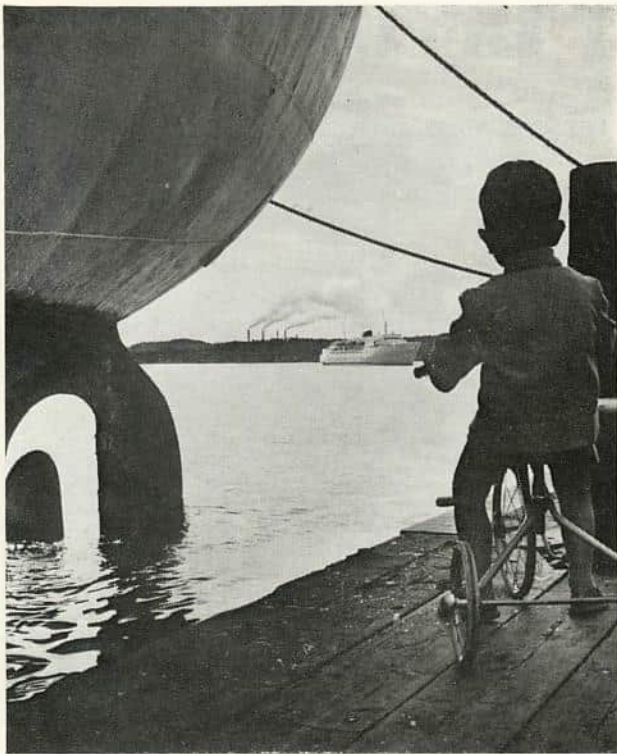
Thorbjørn H. Johansen, p. t. SSW, Tyskland, og Arne Tandberg, Vegar.

Vi takker leserne for interessen og ønsker dem som ikke fikk premie bedre lykke neste gang!

1. premie: Nonner på hellig grunn.

Foto: Arne Tandberg.

2. premie: Mote med verden.

Foto: Thor A. Vasbott.

3. premie: Nam-nam! Is er deilig! Foto: Arne Tandberg.

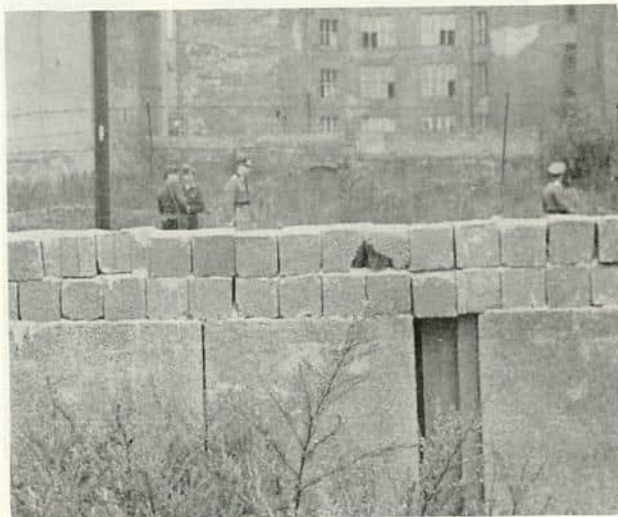
3. premie: Soon er malernes paradís.

Foto: Thorbjørn H. Johansen.

Radiomessen i Berlin 1961

Glimt fra spennende dager i verdens mest omstridte by

Tekst og fotos: Ingeniør D. W. Halse

I midten av august ble Berlin atter gjenstand for hele verdens oppmerksomhet. Østtyskerne gikk i gang med å sperre sonengrensen bl. a. med en «Kinesisk mur». Folk fra østsonen som hadde sitt arbeid i vestsektoren, ble nektet å krysse grensen.

I Siemensstadt uteble noen tusen fra sitt arbeid, men produksjonssvikt ble avverget ved at arbeidere og funksjonærer frivillig forpliktet seg til å arbeide ekstra overtid for å kompensere de arbeidstimer som ellers ville gått tapt.

På bildet ses soldater og befal fra «Volksarmee».

I de tilstøtende gater til Friedrichsstrasse sto det til enhver tid infanteri med stridsvogner og fingeren klar på avtrekkeren.

Ved den eneste overgang til Øst-Berlin, Friedrichsstrasse, kom det til en rekke alvorlige episoder, hvor det ble benyttet tåregass, vannkanoner og kampestein. Det var ikke tvil om at begge parter opptrådte temmelig provokatorisk. Vest-Berlins politi måtte opprette sperrer et par hundre meter fra sonengrensen i Friedrichsstrasse, foran Brandenburger Tor og Potsdamer Platz. Dessuten rykket både amerikanere og engelskmenn helt fram til grensen med infanteri og stridsvogner, skuddklare og i høyeste beredskap.

Avstanden mellom vaktpostene fra Vest og Øst var ofte bare et par meter. Her ses noen av vaktene i østsektoren flittig speidende med kikkert.

Av og til kjørte amerikanske militær- og diplomatbiler uhindret inn i østsonen. Senere ble det lagt hindringer i veien, og det oppsto mange spente situasjoner.

Her ses en middelstor USA-panser stridsklar og forberedt på alle eventualiteter.

De episoder og begivenheter undertegnede opplevde ved Friedrichsstrasse, Potsdamer Platz etc. har vært til dels utførlig behandlet i pressen og skal ikke gjentas her. For en utlending var det imidlertid lett å passere sperrene, og det ble god anledning til å slå av en passiar med vesttysk politi, amerikansk og engelsk militærpersonell.

Etter åpningshøytideligheten gikk Erhard og Brandt en rundgang på utstillingen. På dette bilde virker Willy Brandt nærmest brydd, mens Erhard går i dype tanker med sin obligatoriske sigar à la Churchill i høyre hånd.

Vest-Berlin er på mange måter imponerende. Gjenoppbyggingen har foregått i forholdsvis raskt tempo. Før byen og dens befolkning arbeidsro i årene fremover, vil Berlin sikkert bli et eksempel på byplanlegging og trafikkavvikling.

Av samtaler med byens befolkning hadde jeg inntrykk av at de innretter seg på langt sikt og akter å bli i Berlin, på tross av de ofte så spente forhold. Betegnende var det at de fleste ikke næret noen bekymringer overfor Sovjet og mente at forholdene ikke kunne bli verre enn de var i 1945.

Vi får håpe at denne oppfatning ikke blir gjort til skamme.

Selve messeområdet, som må betegnes som et av Europas vakreste, ligger vis-a-vis Haus des Rundfunks med det kjente Funkturm som midtpunktet. Fra en plattform i tårnet kunne man betrakte Berlin. Dessuten har Funkturm en koselig restaurant. TV-senderen der var levert av Siemens & Halske.

Den høytidelige åpning i Deutschlandhalle – med taler av blant andre borgermester Willy Brandt og økonomiminister Ludwig Erhard – ble overført i fjernsyn. Klare bilder fra overføringen ble projisert på et stort billedteppe over talerstolen, slik at publikum kunne følge med hver eneste detalj i den fullpakkede sportshallen.

Erhard talte uten manuskript og uten de så alminnelige geberder og gestikulasjoner. Innholdet dreide seg naturligvis for det meste om Berlin-krisen. Applausen for Erhard var stor og virket endog sterkere enn hva tilfellet var for Willy Brandt.

Reisens egentlige formål var å besøke «Deutsche Rundfunk – Fernseh – und Phono Ausstellung 1961» – den første radiomesse i Berlin siden 1937. Når Berlin fikk arrangementet i år, var det som en gest overfor byen og dens befolkning. En messe arrangert på et annet sted ville sikkert trukket flere besøkende.

I tidsrommet for messen, 24.8–3.9.1961, var det strålende sommervær, gjennomsnittlig 30° C. i skyggen. Selv om messen ikke startet under de gunstigste politiske forhold – og mange vesttyskere og utlendinger derfor avlyste sitt besøk, så sluttet Berlins befolkning opp om messen, som i alt ble besøkt av ca. 400 000.

Forslagshistorie for 1961

Så tynt med forslag som i 1961 har det aldri vært noe år – hele 5 forslag er innkommet og behandlet. Det ser ikke ut til at tusenlappen har fristet.

Av disse 5 forslag var dessverre ingen positive, så at de kom opp i premie. En trøstepremie ble derimot gitt på kr. 100,-.

Akkurat i de siste dager lysner det litt. Vi har nemlig fått inn 3 nye forslag. Disse er ennå ikke behandlet. Vi vil håpe det er noe riktig fint noe, som kan gi store premier.

Nå som firmaet er i sterk utvikling og stadig vokser, skulle det være grunn til å komme på ideer til glede for forslagsstilleren og selvfølgelig også for firmaet.

Sett i gang!

JI

PREMIERTE BIDRAG

Som kjent vil vi ved hvert års utgang premiere gode bidrag som er kunngjort i Protonavisen. Følgende artikler vil i år bli honorert:

Stein Erik Skoug får kr. 100,00 for sin reisebeskrivelse fra Algerie. Samme beløp blir tildelt ing. D. W. Halse for bidraget Siemens antenneanlegg, samt hans reportasje fra Radiomessen i Berlin.

Vi skal heller ikke glemme Jean Michelets (P/T) beretning: Med froskemenn gjennom is, vann og fjell på Nea og ing. Per E. Østby's beskrivelse av Prosesskontrollanlegget ved Titania A/S. De får kr. 75,00 hver.

Brit Kirkenær, Thorbjørn H. Johansen, ing. Johannes Ringen og Gunnar Djuve (P/St.) har også vært flinke bidragsytere til avisen og vi påskjønner dem med kr. 50,00 hver.

Vi takker leserne for i år og sier vel møtt til ny dyst om de beste artiklene i 1962.

Hilsen Redaktøren.

Gull til Lolita

«Lolita er den første utenlandske artist som får Den norske Gullplaten», skrev Arbeiderbladet med kjempeoverskrift over seks spalter i sitt lørdagsnummer den 16.9 61.

Nedenfor forteller avd.sjef Sverre Dahl litt om «gullplaten»s suksess.

Det var stor stas på gramfonavdelingen vår da gullplaten ble overlevert. Anne-Lise Lund, Sverre Dahl (t. v.) og Odd Løken smiler fornøyd.

Ofte blir en spurt – eller man spør seg selv – hva er det som gjør at en pop-melodi blir en slager og til og med en top-slager – for ikke å si det rett ut – en «Seemann».

Tja, den som visste det, da ville man kunne forlange en drabelig gasje.

Vel vet vi at det kreves en melodi i en viss rytme, med visse harmonier som gir resonans i hjerterota, dessuten en tekst, men denne kan av og til være av underordnet betydning – men det kreves som regel en solist. I de siste år har stort sett de «maskuline» vokalistene vært en herskende, men av og til finner man likevel at kvinnen hevder sin plass og det har vår alles Lolita gjort.

I mars 1960 ga vi ut en plate som først og fremst hadde titelen La «Luna» på den ene siden. Denne melodien var blitt populær i Tyskland og hvorfor ikke se hva vi kunne selge av platen her i Norge. Tja, det var ikke rart vi klarte å selge, ærlig talt, og følgelig tok vi inn ganske forsiktig av den til lager, men det ruslet da ut noen hundre i løpet av sommeren.

Så kom oktober og våre kunder begynte å spørre etter «Seemann» – hvilken plate var nå det – jo baksiden av «La Luna». Vi hadde nok delvis vært så forsiktige med våre innkjøp at det ble nødvendig av og til å notere rest.

Ja, ja, vi hadde ikke annet å gjøre enn å ta inn større kvanta, men julesesongen krevet også sitt og vi ble en

tid opptatt med «White Christmas» og mye annet, men i januar, februar og mars 1961 var vi kommet i gang for alvor.

Arbeiderbladets energiske «plateprater» Erik Heyerdahl hadde i 1959 fått ideen å utdele «Sølvplate» ved solgte 25 000 eksemplarer og «Gull» sådan ved solgte 50 000 eksemplarer single mono + stereo innenfor 2 år fra utgivelsen.

Nå skulle også vi få vår sjanse og «Sølv» rant inn før vi fikk sukk for oss. Men vi tenkte som så at 50 000 skulle vi gjerne nådd – selv om vi nok fryktet for at de siste 5 000 ville bli vanskelige å klare.

Men sommeren ble våt og vindfull – og platene var trøsten da som så ofte ellers.

«Seemann» nådde – og passerte 50 000 for full fart lenge før vi hadde ventet det. I tillegg selger vi og har solgt «Seemann» på EP – riktig bra – og Lolita's eldre og nyere slagere går jevnt og pent – uten dog å kunne true «alle tiders»

NH 24177.

Lolita ble den første utenlandske plateartist som fikk «gullet» – og vi må erkjenne at det er en spesiell oppmuntring for oss som ellers blir regnet for å drive med noe «pusleri» her i Proton blant gutta som ellers regner i store salg og beløp – hva generatorer, motorer og alt annet på –orer angår.

Vi antar at det finnes ca. 300 000 platespillere i Norge – og følgelig surrer en «Seemann» på hver 6. spiller i Norge.

Det interessante er at Lolita's versjon av «Seemann» er så god at andre artister ikke har vært i stand til å skape merkbare konkurranse. Hennes stemme er som «skreddersydd» til «Seemann», og det sier ganske meget at hun bare behøvde å legge litt resitasjon på engelsk inn i den tyske originalversjonen for å gjøre den til en topp i U. S. A.

Til slutt en takk til gruppe 95-medarbeiderne for alltid «sporty» innsats – og så gjenstår å bekrefte at «Gullet» ble behørig feiret i Proton-byens Bølervn. 3 b i selskap med platesidens redaktør Finn Larsen og frue og medarbeiderne journalist Erik Heyerdahl, og Rolf E. Schade m/frue.

P. S.

I dag heter vår slager «Michael» og synges av «The Highwaymen» – ikke å forveksle med «The Highwaywomen». Platemerket er nytt av året – nemlig det ellers så kjente filmselskap

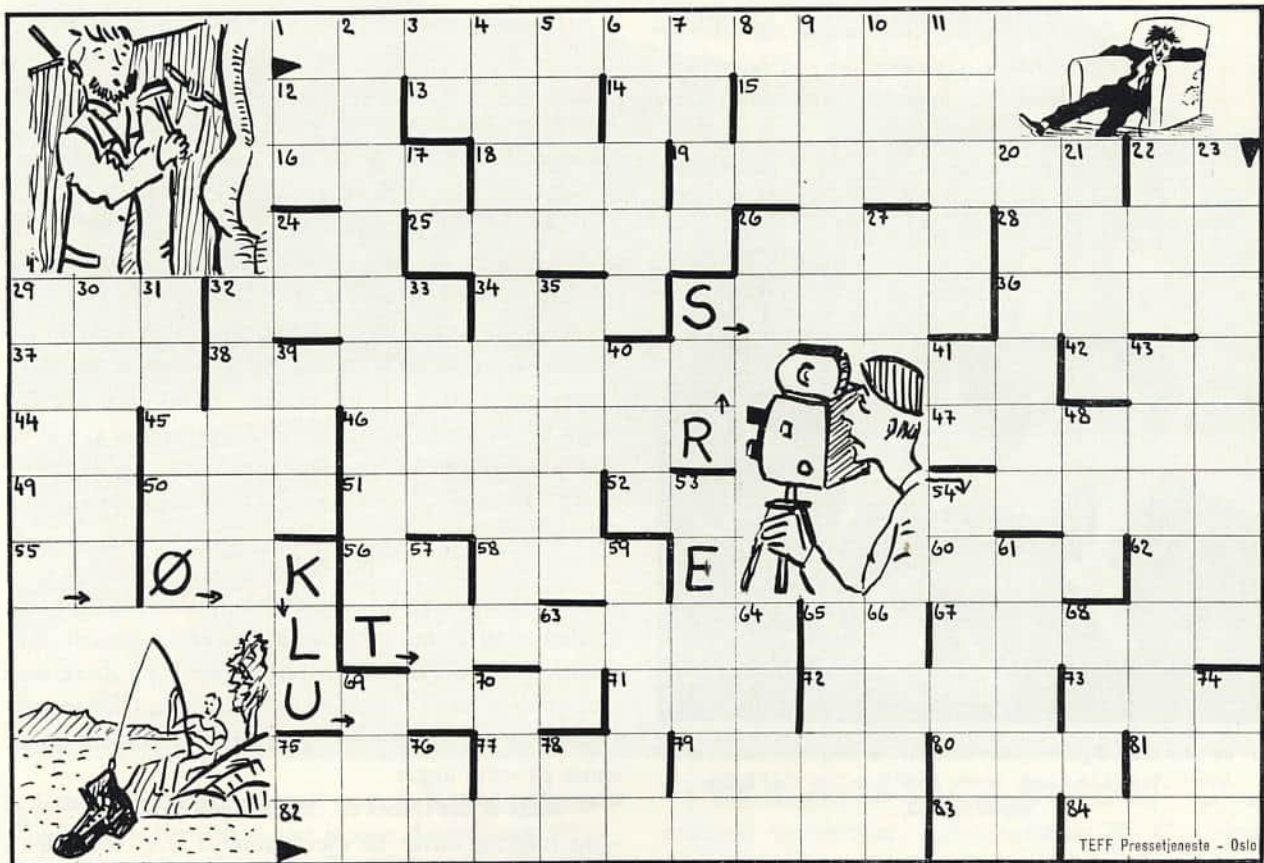
United Artists,

men sølv er fjernt ennå, *dessverre*.

Og så var det historien om de to paraplyene som sto i stativet, da en spaserstokk ble satt ned til dem.

— Jøss, sa den ene paraplyen, det er en *nudist*!

KRYSSORDOPPGAVE

Vannrett:

- 1 *
- 12 Hovedbokholderen kjenner dette ordet
- 13 Må fotballgruppen vår
- 14 Tall
- 15 Fristes De kanskje til å gjøre i lunsjpausen: (omv.)
- 16 Vei
- 18 Har De kanskje i lunsjpakken:
- 19 Brukes av påtalemyndighetene og montørene våre
- 22 Sier De til Deres nærmeste hjemme
- 24 Foretrekkes av mange i lunsjpausen
- 25 Øve
- 26 «Jeg forbyr»
- 28 Bestemmer når vi skal være på jobben
- 29 Brukes flittig av damene våre
- 32 På tegnekontoret i Oslo og på veien
- 34 Bør vi unngå å gjøre om morgenen
- 36 I fjell og ved festbordet 25/2-1961
- 37 Støy
- 38 Behøver man ikke være for å være med i bedriftsorkester
- 41 Blir en og ammen etter bedriftsrennet
- 42 - i ledninger må montørene
- 44 Både her og der i Ninive
- 45 Sykkeldel
- 46 Er mange av Protons produkter avhengig av
- 47 Anført
- 49 Sier man ikke til sin kone
- 50 Plass
- 51 Er De nok ikke når De går fra jobben
- 52 Initialer (Werner von Siemens var 16 år da denne norske dikteren ble født)
- 54 Egn (brukes også til flytende stoffer)
- 55 Ordne (den andre veien)
- 56 I 32 vannrett
- 58 Fiskeren finner det i sjøen, De finner det i Zululand
- 60 Tittelforkortelse i Proton
- 62 Ly
- 65 Avisinitialer (omv.)
- 67 Passer godt til 18 vannrett
- 71 Skarp kant (omv.)
- 72 Også Proton-sjåførene holder seg til det
- 73 Larve
- 75 Behandles også av bedriftsleger
- 77 Kjole
- 79 Brukes ikke i dannet tale, men fuglene bruker det omvendte
- 80 Tre
- 81 I 9 loddrett
- 82 *
- 83 Alfabetnaboer
- 84 Er A og A

Loddtrett:

- 1 Formann
- 2 Et Siemens-produkt
- 3 Rekke
- 4 Det fikk fotballgruppen vår
- 5 Kan være veggedyr
- 6 Må de på bokholderiet om det holder aldri så meget
- 7 Bry seg om
- 8 Blir ofte opplyst av Proton-produkter
- 9 Ut- (utspurt)
- 10 På råvarelageret i Proton
- 11 Skjellsord
- 17 Har mange av Proton-damene
- 20 Er De bare i kemnerens kartotek
- 21 Avmåler De på termometeret
- 22 Part
- 23 *
- 24 Grip
- 26 De og jeg
- 27 Drikk
- 29 Er også vi i Proton avhengige av
- 30 Får De kanskje høre utpå natten på firmafesten
- 31 Hadde jubileum 10/2-1961
- 32 Stokk
- 33 Partere
- 35 Gjorde barna i barnehagen
- 39 Ildsted
- 40 Nyhetsspreder
- 41 Drikk
- 43 Den skaffer oss kunder
- 48 Døgnel
- 53 Den mangler ikke i den gamle smia
- 54 *
- 57 Rett (omv.)
- 59 Finner De i reglementet
- 61 Må De så gjerne sende inn til Proton-avisen
- 63 Omvendt tall
- 64 Det omvendte kommer av og til med denne til Bergen
- 65 Tak
- 66 Fin fangst
- 68 Må De kanskje med det omvendte av 84 vannrett
- 69 Befordringsmiddel
- 70 Spleise på prestemanér (omv.)
- 74 Kort
- 75 Foran mange skipsnavn
- 76 Tummelums den andre veien
- 78 Glo

In memoriam

Emma Nordbye

Frk. Nordby var født i Oslo den 16.7.1883, og ble den 1.9.1900 ansatt ved Trondhjems Elektriske Bureau, og arbeidet her etter at firmaet antok navnet Siemens, til 1.1.1914. Hun ble da overført til Oslo-kontoret hvor hun var til 31.12.1920.

Etter et kortere opphold ved Trondheimskontoret, fra 1.1.1921 til 15.6.1922, kom hun atter til Oslo, hvor hun arbeidet til hun nådde aldersgrensen den 1.9.1943. Da hennes arbeidskraft fortsatt var usvekket, fortsatte hun etter eget ønske som bokholderske ved A/S Proton, Trondheim, til høsten 1952.

Frk. Nordby hadde således arbeidet i bedriften i mer enn 50 år. Hun stilte til enhver tid sin arbeidskraft til firmaets disposisjon. Gjennom de mange overflyttinger vant hun seg mange venner både ved Oslokontoret og i Trondheim.

Frk. Nordby var i besittelse av en enestående arbeidskraft og arbeidsevne, og var besjelet av en arbeidsvilje og arbeidsglede som uvilkårlig smittet over på hennes omgivelser på kontoret. Hennes omgjengelige gemytt gjorde det til en stor glede å samarbeide med henne i alle år for såvel kolleger som overordnet personale.

I 1940 ble frk. Nordby tildelt Selskapet for Norges Vel's medalje for lang og tro tjeneste, og i 1950 ble hun overrakt H. M. Kongens fortjenstmedalje i sølv.

Vi lyser fred over Emma Nordbys minne.

Stoff til neste nummer av avisen må sendes redaktøren innen 1.2.1962.

For barna

Bamse holder avskjedslag

Det var høst i skogen. Det flammet rødt og gult alle steder, og rabbene innover lå med vakker lyng. I vinden som suste danset løvet hvirveldans før det nådde jorden, og nede i dalsøkket nynet elven høstlig og kald. Insektenene var borte, bare en enslig frossen flue surret i solsmilet. Men inne i villmarka var det liv. På en liten plass omgitt av ungskog satt Bamse Brakar og puslet med noe særs rart. Han hadde det så travelt at det var en gru, huttetu, og vi ville ikke ha møtt ham hverken jeg eller du.

Men Bamse var visstnok ikke så farlig likevel i dag. Han var i riktig godlage, lot det til, han myste mot høstsola og tittet innover i skogen. Nå måtte vel de andre komme snart. Sannheten var den at Bamse Brakar skulle ha gjestebud, eller rettere sagt avskjedsgilde for å takke for i sommer, før han gikk til hiet sitt og la seg til å sove hele den lange, kalde vinteren.

Det høstes tusling og tasling, og fram dukket ulven, og hakk i hæl med den kom gaupen smygende.

– Velkommen, sa bjørnen og brummet med grovmålet sitt. – Bare ta plass så lenge, så kommer nok snart de andre også.

Litt etter kom reven og jerven. Den brunsvarte fargen og det gulbrannete båndet over ryggen gjorde at jerven tok seg riktig fin ut, og den buskete halen hadde den pusset så det var et syn. Gaupen så litt misunnelig på den, for riktignok var den fin selv, med den rødgrå pelsen og de brunsvarte prikkene, men jerven hadde den sannelig respekt for. De satte seg ned, og der kom elgen travende, og det elegante rådyret også. Ja, til og med vesle harepus kom forsiktig og skalv lett da den så alle de glupske blikkene. Men Bamse Brakar som var konge over dem alle, sa at i dette selskapet behøvde ingen være redd.

Røyskatten og måren kom også, og snart var da alle forsamlet, og bjørnen bød på litt av hvert.

– Ja, nå får dere ete, sa bjørnen og var hyggelig vert, – for i dag skal jeg takke dere alle sammen for i sommer, og så får dere hygge dere på beste måte.

Se der stakk reven snuten sin fram og holdt seg frampå.

– Morsomt å se så mange pene dyr på en gang, sa den og gjeipet over til jerven. Bamse har bedt meg fortelle dere en skrone, så vi ikke skal kjede oss, og nå skal dere høre:

*Det var en gang en skytter
som var så flink en rytter.
Han syntes det var en fest
å ride på sin hest.*

*Og hver en morgenstund
jeg så ham med sin hund.
Da red han mellom skogens trær,
i hånden hadde han gevær.*

*Han skjøt nok både jerv og mår
fordi de drepte sau og får.
Men skytteren greidde ikke meg,
det skal jeg jamen hilse deg.*

*Jeg skremte nemlig hesten hans,
den fløy av gårde uten stans.
Og skytter'n ned av hesten falt,
så det i bakken riktig smalt.*

Reven flirte og lo og syntes den var virkelig god. Gaupen reiste seg arg og sa det var skryt alt i hop, og det ble en farlig røre, og bjørnen maktet nesten ikke å få ro igjen.

Solen steg høyere på himmelen, og det visne løvet raslet og sukket i vinden. Villmarka var forunderlig vakker med alle fargene, men det la ikke dyrene merke til, kan du vite.

– Er det noen som kan noe bedre enn reven? spurte bjørnen.

– Jeg kan danse, pep haren redd og hoppet fram.

– La ham bare dumme seg ut, skrek de andre.

Haren svingte opp med alle slags hopp, og heldigvis så den ikke alle de sultne blikkene som fulgte den. Ulven slikt seg om kjeften og så farlig ut, men bjørnen passet på dem. Jo, de klappet da for harepusen også, som skrattet til, og lo, og snart sto den på to.

Bjørnen som var vert, syntes nå at han burde yte sin skjerv også, og han dunket i marka så alle sammen skvatt, og ekornet ned fra treet datt.

– Nå skal vi synge og danse alle som en, sa han, – og jeg begynner, og så synger dere alle sammen med. En, to, tre:

*Bjørn og ulv og gaupe og rev
har et farlig strev.*

*Ja, også alle andre dyr
som i skogen kryr.*

Langt fra mennesker lever vi
ute i skogens fri.
For der hersker skogens dyr
og tar det som det byr.

Jegeren lurar nok på oss,
men også vi kan slåss.
Vi ber ham bare passe seg,
hvis han kommer på vår veg.

Nå sang alle sammen så det ljomet, men noe vakkert
var det neimen ikke, sant å si. Bjørnen brummet og

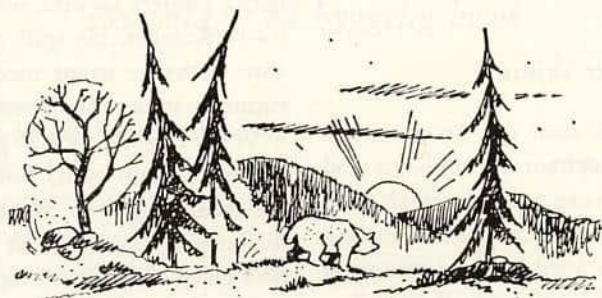
ulven hylte. Nei og nei, så følt det var, men meningen
var god, så da så.

Takk alle sammen for i sommer,
vel møtt igjen når våren kommer!

Det var bjørnen som sang det siste. – Så tror jeg vi
sier takk for oss, fortsatte bjørnen. – De store dyrene
forsvinner først, så går de små etterpå. Det tror jeg er
klokest.

– Ja, ja, sukket bjørnen da han satt alene tilbake.
– Nå har jeg holdt selskap i år også. Så ruslet han sakte
bortover til hiet sitt, mens høstsolen flommet over de
nakne åskammene.

E. K.

BIBLIOTEKET

Nye bøker

- DK 621.314 Selengleichrichter, Prof. Dr. Phil. G. Mierdel
og Dr. RER J. KroczeK.
DK 657 Hålkortsstansing, Svenska MTM-Föreningen
DK 621.3 Handbuch für Schaltanlagen, Brown Boweri &
Cie Mannheim.
DK 331 Arbeidervernloven med kommentarer.
DK 621.396.64 Hi-Fi Amplifier Circuits.
DK 621.317 Lichtstrahl-Oszillographen.
DK 41 Siemens Formel- und Tabellenbuch.
DK 621.300 Aus einem reichem Leben, Werner von Siemens.
DK 621.315 Der Freileitungsbau, Herman Rieger, Springer
Verlag, 1960.
DK 621.396 Antennenanlagen für Rundfunk- und Fern-
schempfang. Dr.-Ing. August Fiebranz.
DK 34 Skattelevne. K. L. Bugge, Bjørn Skreiberg.
DK 37 Ingeniørmatrikklen, Bjarne Bassøe, Oslo 1961
DK 380.1 Företagsledaren . Impulsivgiveren, Bo Carsten
Carlberg.
DK 65 General and Industrial Managment, Henri Fayol.
DK 621.3 Hochspannungstechnik 4. utgave Arnold Roth.
DK 621.3 Handbuch der Regelungstechnik, Springer
Verlag.

Thorkildsrud er sluttet

Etter 13 års tjeneste sluttet Thorstein Thorkildsrud
hos oss den 20.9.61, og her er Johs. Iversens versifiserte
avskjedshilsen til ham:

Han Thorkel var alt pensjonist
da han i Proton startet,
han har hos oss fra først til sist
med brev og mapper fartet.
Å tyde signaturer her
det er'ke lett å greie,
det kan jo bli urolig vær
når mange er så leie.

Og Thorkildsrud, den gamle gutt,
han vil nå ikke mere,
han gjør i dag i Proton slutt,
det kan vi konstatere.
I dag han blomster, gaver får, –
det skulle blott mankere.
Med sine syttifire år
vi vil ham gratulere.
Det beste ønske her han får:
Må helsen holde mange år!

Under stjernenes veld

Det er vel deilig å gå en kveld
under himmelens blå,
og stirre forundret på stjernenes veld
og glemme hverdagen grå.

Ja, jeg er en underlig menneskefyr,
en elsker av stjerner og sol.
Som går og drømmer om eventyr
i de jordiske menneskebol.

Herre, hvor din himmel er skjønn
stjernebesådd og stor.
La meg knele og be en bønn
med mine fattige ord.

ek.

Spiser De frokost?

Forskere ved universitetet i Iowa har skaffet bevis for påstanden om at det å ikke spise frokost nedsetter arbeids-effektiviteten og øker ulykkesrisikoen. Gjennom en periode på 2 år har forskere iaktatt to for øvrig ensartete grupper mennesker — en som spiste frokost og en som lot være, og er kommet fram til det resultat at den første gruppen gjennomsnittlig presterte mer arbeid enn den andre.

Man undersøkte også virkningen av en kaffepause midt på formiddagen. Den hadde ingen innflytelse — arbeidsmessig — på den første gruppen, men halvparten av de ikke-frokostspisende ble oppkvikket og arbeidet bedre etter denne stimulans.

Lønningsdag.

Litt om fotball i Trondheim

Mitt ønske i forrige nummer av Protonavisen om å få mer vind i seila for fotballaget ble innfridd under høst-kampene.

Av de fem kamper som er spilt, vant vi tre, tapte en og hadde en uavgjort. Resultatet ble:

Posten – Proton	1 – 2
Lokdriften – Proton	2 – 2
Losse og Laste – Proton	0 – 1
Nobø – Proton	0 – 2
Ranheim – Proton	5 – 0

Det som kan vekke størst oppmerksomhet er kampen mot Ranheim med resultat 5 – 0. Dette er nemlig ikke dårlig prestert av våre, idet første omgang gikk ut med 0 – 0. Kampen ble spilt på Ranheims gressmatte, som våre gutter er uvant med, og Ranheims lag besto av rutinerte spillere fra hovedserielag.

Vi har et godt lag med god keeper i første rekke, solid senterback som takler godt og med feiende utspill når det trengs, og ikke minst «gamle» Kjell, som er svært målhungrig og netter når det trengs. Ellers er alle med på å gjøre sitt beste for laget og til stor ære for firmact.

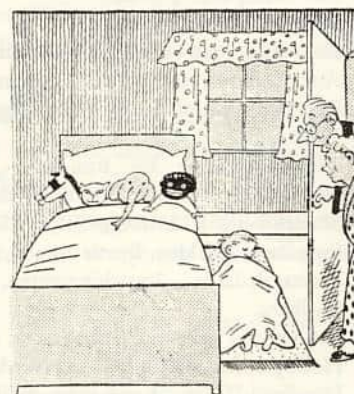
Jeg vil på denne måte få takke hver enkelt spiller for vel gjennomførte kamper, som har vært spilt til min store tilfredshet i denne sesong, og jeg håper at alle vil gå inn for den nye sesong med samme iver og glede. En spesiell takk til Roar for hans velvilje med å bringe gutta til og fra kampene, hvor de enn ble spilt.

Vel blåst, gutter, for denne gang, og på gjensyn med godt humør!

Kaare Hoeggen

I et selskap konverserte en dame Churchill og kom til å si at menneskene er de eneste skapninger i verden som kan rødme.

Da svarte Sir Winston omgående: Ja, og de eneste som har grunn til det!

Første juledags morgen.

Medarbeidere i P/T Knut Petersen og Arnfinn Johnsen

Hos fru Victoria til Ringve

Protonlaget på hyggelig besøk

Sjelden er de å se de gamle gårder hvor tradisjon og kultur står skrevet over hustakene.

Like ved Trondheim, på Ladehalvøyens høyeste punkt ligger Ringve Gård. Et navn som de siste 10–15 år er blitt verdenskjent takket være en kvinnes enestående pågangsmot og entusiasme.

En vakker høstkveld kunne fru Victoria Bachke ønske Protonlagets medlemmer hjertelig velkommen til et besøk på gården. Et besøk som for oss ble en uforglemmelig opplevelse.

Historien forteller at her var de gamle Ladejarlers sete, og dette ble senere Tordenskiolds barndomshjem. De fire bygninger som idag står på gården, danner sidene i et rektangel. Rundt husene bøyer de gamle trærne seg ærbødig mot jorden og skaper den rette atmosfære om dette oldnorske herresete.

Denne gården fikk jomfru Maren Schiøller i medgift ved giftemål med rådmann Jan Wessel. De to fikk mange barn, men kun en ble Tordenskiold, og Ringve ble sjøheltens barndomshjem.

Gjør vi så et hopp i tiden, finner vi forretningsmann og belgisk konsul Christian Anker Bachke som eier av gården. Konsul Bachke var musikkelsker, og vi finner det ikke merkelig at han giftet seg med den meget musikkinteresserte Victoria. Fru Victoria er født russisk og kom til Norge sammen med sin søster, operasangerinnen Valentine Rostin. Ved sitt giftermål med konsul Bachke, kapret lille Victoria byens mest ettertraktede ungkar. Han var da 46 år og hun knapt 18. Konsul Bachke var en dyktig amatør på klaver, og elsket å akkompagnere sin hustru. I ledige stunder øvet han seg på et lite piano, som han hadde stående på sitt kontor.

Som hos gutter og mannfolk flest vekket historien om Tordenskiold sterke interesser hos konsul Bachke. Etter han ble gift, gjorde han sin kone delaktig i sin drøm om å ta vare på de minner som ennå fantes på gården, og om mulig samle flere. Og med det formål for øyet,

testamenterte han med sin frues begeistrede samtykke, hele eiendommen med jorder og hus til det norske folk. Men da han hvasket om sin andre store idé, et musikkhistorisk museum, steilet selv fru Victoria. Det måtte jo generasjoner til for å skape et slikt verk.

Konsul Bachke døde i 1946, og fru Bachke ville hedre hans minne ved å arbeide for hans idéer og forsøke å gjennomføre hva han ikke maktet. Med enestående energi, pågangsmot og entusiasme gikk hun til verket.

Hun konsentrerte seg først om Tordenskiold og kunne på hans 260 års fødselsdag 28. oktober 1950, åpne et

Langs kysten lynte Tordenskiold, men nå er han i Victorias vold.

museum som bar hans navn, med en representativ minneutstilling på tunet. Utstillingen ga dessuten fru Victoria idéen å lage en katalog over alt som fantes om Tordenskiold, og resultatet ble et praktfullt verk «Tordenskioldiana».

Tordenskioldmuséet ble en suksess og var sporen til å virkeliggjøre idéen om et musikkhistorisk museum.

Konsul Bachke hadde etterlatt seg tolv instrumenter som han hadde samlet med tanke på museum. Det dannet stammen, men fru Victoria måtte ut på samlerferd for å skaffe flere, for med tolv instrumenter kunne hun ikke åpne sitt musikkhistoriske museum. Hun dukket opp på loppemarkedet i Paris, besøkte Londons antikvitetshandlere og trålet Romas skumleste bydeler. I Paris traff hun George Sands sønnedatter Aurore, og det ga gode resultater. Hun blunket sjarmerende til diplomater, lokket og tryglet, ba og raste, men ingen vet hva som fikk direktørene i Versailles til å gi fra seg sitt meget sjeldne cembalo.

På Ringve tok hun hovedbygningen i bruk som musikkhistorisk museum. Der var mange rom, og her fikk fru Victoria en av sine mest geniale ideer. Hun ville vise instrumentene i det miljøet de opprinnelig hørte hjemme.

Chopin, Beethoven, Tsjajkovskij og Mozart fikk sine egne salonger, hvor instrumenter, møbler, tapeter og til og med gardinene er i stil med komponistenes samtid. Alt er gjort så levende at man kan vente å se at Mozart eller Chopin plutselig skal sitte der og spille.

For uten disse salonger har hun eget Afrika-rom, rom for orientalske instrumenter, et for kirkelige instrumenter og et meget pittoresk og interessant barnekammer hvor det er samlet blåseinstrumenter, klokker, spilledåser o.s.v., alt som kan fange barnas interesse.

Begeistrede besøkende har siden muséet ble åpnet, sendt kassevis av originale instrumenter fra alle verdens kanter. Direktøren for Tsjajkovskij-muséet i Russland har også sendt flere vakre instrumenter.

Musikkhistorisk Museum på Ringve er i løpet av kort tid blitt kjent verden over. Og fru Bachke kunne vise oss en russisk bok som hun hadde fått tilsendt av en russisk besøkende, hvor hun og hennes museum ble omtalt.

Men fru Victoria hviler ikke på sine laurbær. Nå drømmer hun om å skape et virkelig musikkssenter på Ringve, og innby store kunstnere som foredragsholdere og utøvere. Det store fjøset skal ominnredes til konsertsal, musikkbibliotek og studierom. Tegninger utført av arkitekt Hans Einar Bøhn foreligger allerede.

Rektor ved Norges Lærerhøgskole har luftet planer om å legge et musikkfakultet til Ringve, og ordfører, professor Gjærevoll har foreslått å gjøre eiendommen til botanisk hage.

Fru Victoria Bachke er meget begeistret for disse idéer. For hva er vel skjønnere enn musikk, blomster og ungdom, sier fru Victoria til Ringve.

A R

Det berømte cembalo fra Versailles er plassert i Mozart's salong.

25 års jubileum

Den 9. september 1961 kunne lagersjef Arnfinn Haugnes feire sitt 25 års jubileum i vårt firma.

Haugnes begynte hos oss som lagerbetjent i 1936, men fra 1940 overtok han stillingen som anleggsavregner. Dette ble hans oppgave inntil 1.10.1949, i det han da overtok stillingen som lagersjef. Denne stilling omfatter også all innkjøpsvirksomhet til lager, og med de vanskelige lagerforhold vi for tiden arbeider under, kreves det, ikke minst på dette feltet, en veldig overvåkenhet. Mottoet er jo alltid: «Minst mulig lagerverdi, men mest mulig varer».

Haugnes er imidlertid kjent som en usedvanlig plikt-oppfyllende og pålitelig medarbeider, som vi er glad for at vi skal få samarbeide med ennå i mange år.

Vi ønsker ham til lykke med jubileet.

Erling Eriksen

Norges Tekniske Høgskole

Ved Norges Tekniske Høgskoles Elektro-avdeling har det i de senere år pågått store utvidelser. Det er kommet opp tre nye store bygninger, Elektroblokk A, B og C, foruten at den gamle elektrobygningen er nyoppusset. Disse byggene inneholder laboratorier, kontorer og undervisningsrom. I et tilbygg til «Gamle elektro» finner vi det nye maskinlaboratoriet og høyspenningshallen.

I alle disse bygningene er det A/S Proton som har hatt de elektriske installasjonene, og firmaet har gjennom lengre tid hatt en stab av montører i arbeid der oppe.

I kjelleretasjen i maskinlaboratoriet finner vi et av firmaets nye produkter. Her står 5 stk. transduktorstyrte likerettere som er laget ved firmaets verksted i Trondheim. Disse likeretterne er de første i den serien av automatiske likerettere som firmaet nå produserer. Foruten

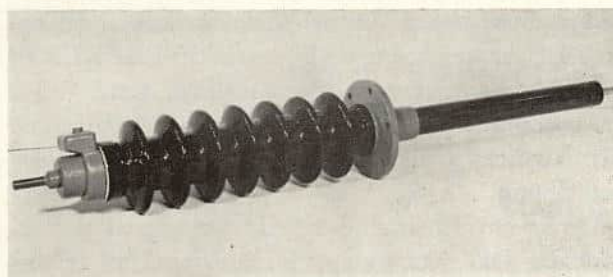
likeretterne er det i kjelleren montert tre omformere og fire regulertransformatorer. Her står også en vel 14 meter lang kombinert krysskoblingstavle og kontrolltavle for likerettere, omformere, regulertransformatorer og batterier. Ved hjelp av krysskoblingstavlen kan man få de spenninger man ønsker frem til arbeidstavlene i maskinlaboratoriet i 1. etg. Her driver studentene på med sine laboratorieoppgaver.

Både kontrolltavle, krysskoblingstavle og arbeidstavler er laget ved A/S Protons verksteder i Trondheim.

Utbyggingen av Elektro-avdelingen er nå på det nærmeste ferdig. Nå står det nye bygget for Varmeteknisk avdeling for tur, og her venter nye store oppgaver på firmaet.

Røstad

Gjennomføring ut-inn for 60 kV

Kunstharpiks som isolasjonsstoff i innendørs høyspentmateriell vinner stadig nytt terreng, men i friluft er porselenet på de fleste områder fremdeles enerådende.

Ved vårt verksted i Trondheim tar vi i disse dager opp produksjonen av ut-inn-gjennomføringer for systemspenning 72,5 kV, og normalstrøm 630A og 1000A, hvor vi har tatt konsekvensen av dette.

På en Duresca-isolert inn-inn-gjennomføring, bygger vi en trang porselenskappe og fyller mellomrommet med en tyntflytende olje. Oljemengden er så liten at vi kan tillate oss å lukke oljesystemet hermetisk, og vi unngår lekkasje som følge av gang i bolten under temperaturvariasjoner.

De elektriske prøver er utført ved Elektrisitetsforsyningens Forskningsinstitutt.

Holdspenning	1 min 50 Hz eff. v.	160 kV
—	1/50 μ s helbølge ampl. v.	325 kV
Overslagsspenning	1 min 50 Hz eff. v.	170 kV
—	1/50 μ s helbølge ampl. v.	360 kV

Vi er meget optimistiske når vi nå går inn for å markedsføre vår nye gjennomføring.

A. Røstad

Bedriftsutvalget i P/T

Bedriftsutvalget i Proton/Trondheim ble etablert på møte den 14.12.1956, og utvalget kan således i disse dager feire 5-års jubileum. På det etablerende møte ble direktør Selmer valgt til formann, og direktør Selmer har hele tiden siden sittet som formann i utvalget. Utvalget har tre medlemmer fra bedriftsledelsen, og verkstedarbeiderne, montørene og funksjonærene møter hver med ett medlem.

I den første tiden ble møtene holdt med ujevne mellomrom inntil det på møte den 25.3.1958 ble vedtatt å gå inn for å holde tre møter pr. år. Man ville da ta sikte på å holde møtene i mars, juni og oktober. På møte den 16.1.1959 ble så den ordning som praktiseres i dag vedtatt. Etter denne ordning kommer utvalget sammen siste fredag i hver måned. To av møtene skal være i mer høytidelige former, med sakliste og protokoll. De øvrige møter er mere uformelle samtalemøter.

Denne ordning har fungert utmerket, og bedriftsutvalget i Proton/Trondheim er vel antakelig et av de flittigste i landet.

Av de postene som nokså fast har stått på saklistene i de fem årene utvalget har arbeidet, kan nevnes budsjett, regnskap, ordreinnngang og firmaets drift i det hele tatt. Forslagsvirksomheten sto ofte på saklisten en tid. Videre har opplæringspørsmål vært tatt opp en del ganger, og i det siste har byggeplanene på Sluppen vært en nokså aktuell post.

Det er en forutsetning at bedriftsutvalget i stor utstrekning skal tjene som en informasjonskanal fra bedriftsledelsen til de ansatte. Det er derfor viktig at utvalgets medlemmer hver i sin gruppe sprer de informasjonen de får på møtene videre ved samtaler, eller eventuelt ved orienteringer på klubbmøter o. l. I tillegg til dette er det satt i verk ordninger med en direkte skriftlig orientering til de ansatte på enkelte områder.

Bedriftsutvalget åpner også en kanal fra de ansatte til bedriftsledelsen, og denne kanal kan da brukes i saker som ikke naturlig kan fremmes på annen måte, og ellers er forslag som vedrører arbeidernes og funksjonærenes sikkerhet og helse, sosiale velferd og yrkesopplæring saker som hører inn under funksjonsutvalgenes arbeidsområde.

Møtene har hittil vært preget av god forståelse og en hyggelig atmosfære, og vi håper og regner med at dette forhold vil vedvare.

Sk

Montørformann Birger Johansen

sluttet i vårt firma 11. oktober i år etter oppnådd aldersgrense.

Da Johansen kan sies å være blant pionerene som elektrisk montør, og sikkert har rekord med hensyn til antall monterte anlegg i Nordenfjelske Norge, bor litt av hans virke komme Protonavisens lesere til kjennskap.

Han hadde ved sin fratrædelse den 11.10. i år en arbeidstid på ca. 52½ år i faget, idet Johansen begynte i lære i Dehli Elektriske Forretning, Trondheim, 3. mai 1909.

Den 31. august i 1911 begynte Johansen i Norsk A/S Siemens-Schuckert, Afdeling Trondhjem, men var i årene 1918–20 ved Istad Kraftselskap ca. 1½ år, så hans arbeidsdag i vårt firma har vært nær opptil 49 år da han sluttet.

Johansen har arbeidet på alle felter innen det elektriske faget – som installasjonsmontør, linjemontør, apparatmontør, maskinmontør, krananlegg m. m.

Det er klart at en montør som har vært med på å kaste ut hestevandringen og oljelampen, samt reist så mye, må ha et eller annet å fortelle fra sitt lange virke.

Derfor tar jeg en prat med ham en dag.

– Hvordan var forholdene da du begynte hos Dehli i 1909? spør jeg.

– Dehli's forretning hadde 8–10 mann i arbeid.

– Hvordan var lønnen?

– Vi begynte med kr. 5,00 pr. uke. Arbeidstiden var 10 timer pr. dag.

– Og så var det Siemens?

– Ja, avdøde direktør Arne Høeg drev Norsk A/S Siemens-Schuckert, Afdeling Trondhjem, og forretningen arbeidet på alle områder innen faget.

Johansen forteller at såvidt han husker hadde Siemens-Schuckert nokså mange anlegg etter da'ens forhold. Blant de største var utbygningen av Verdal Elektrisitetsverk, og Høylandet Elektrisitetsverk. I Levanger ble det bygget vannkraftverk til avløsning av et dampkraftverk (likestrøm). Det var også en ganske betydelig levering av motoranlegg og hussentraler, det vil si aggregater med oljemotorer og også dieselmotorer.

De fleste kjenner til at etter første verdenskrig fikk vi en ganske kraftig nedgangsperiode, som virket inn på alt arbeidsliv. Johansen forteller at nåværende direktør T. Dehli Jemtland kom til P. T. i den tid, og at Jemtland, for å skaffe beskjeftigelse tok på seg arbeid med å montere elektriske anlegg i 3 Nordenfjellsbåter mens de var i fart. Ja, det var skipsanlegg da også, og jeg tror neppe at montørene forlangte noe «slingringstillegg».

– Hvordan var det med tekniske underlag, tegninger og skjemaer for anleggene den gang?

Johansen ler og sier det var smått stell sammenliknet med idag. Tegningene ble laget etter at anlegget var ferdig.

– Men, var det ikke slik at koplingsskjemaene som fulgte «Siemensmaskinene» («Blåkopier») gjemte de «større» montører godt i verktøykista for å ha for seg selv – for å bevise at de kunne få til lys?

– Jo, sier Johansen, det kunne vel forekomme, men så var disse Siemens-skjemaene de eneste som var riktige.

Jeg spør ham om han også på sine mange og lange reiser i alle kringelkroker i Nord-Norge har hatt noen opplevelser som spesielt har festet seg i minnet.

En ting som ikke er glemt er at han kom til Tromsø fra Ratsund El.verk i Lyngen en juleaften, han tror det var i 1929. I Tromsø lå det telegram fra firmaet om at han måtte reise til Kiberg i Finnmark på nytt arbeid med en gang. Da var jeg ikke høy i hatten, men slik var det da. Til trøst fikk han tilsendt julesigarer.

– Hva mener du om utviklingen, spesielt da på anleggssektoren?

– Det er imponerende. «Det nyttet itj å føll med lenger». Han bemerker også at han synes det ser lovende ut at firmaet idag har en hel del flinke og samarbeidsvillige unge ingeniører.

Johansen har vært en av støttepunktene i elektrikernes fagforening. I den forbindelse nevnes at han idag er den som har det lengste medlemsskap i avdelingen.

Lønnsutviklingen med den bekjente akkordtariffen vil han nødig uttale seg om, men han understreker ganske kraftig at de unge har det fint idag.

Tilslutt vil jeg nevne at jeg personlig har kjent Birger Johansen i snart 30 år. De siste 20 år har jeg hatt fornøyelsen av å samarbeide med ham i firmaet, og i den forbindelse vil jeg si at hans evne til å samarbeide setter jeg meget høyt. Selv om han idag har nådd sluttstreken, er han fremdeles sprek og vital som få. På spørsmål om hva han nå vil gjøre, sier han at han skulle ha hatt seg en passende jobb slik at han kunne gå. Johansen går hver dag en tur i Ravnkloa, og har oppdaget at «å gå en tur først» er den beste form for mosjon.

Men etter så mange arbeidsår, for det meste på reiser, synes vi Johansen nå bør holde seg hjemme hos familien. Vi ønsker ham mange hyggelige år fremover!

Reidar Stokkan

Fotokonkurransen 1961 i P.T

I forbindelse med Protonlagets høstfest i Bondeheimen lørdag 21.10.61 gikk årets store fotokonkurranse av stabelen. Den var blant fotointeresserte sett frem til med stor forventning, idet rykter hadde versert om at deltakelsen var stor og konkurransen om de beste bilder skarp.

Konkurransen ble utlyst tidlig på sommeren, slik at interesserte skulle få hele sommeren å arbeide på for å stå best mulig rustet til høstens kommende dyst.

Den hadde fått følgende inndeling:

A. Fargedias. Format valgfritt.

B. Svart/hvitt-bilder. Format valgfritt, men helst størrelse 12 × 18 cm.

Fargedias måtte leveres ferdig oppklebet, mens bildene for øvrig kunne leveres i valgfri utførelse. Hver deltaker kunne innlevere maksimum 5 bilder. Motivet var valgfritt, dog med en særskilt gruppe for «levende barnebilder».

Oppslutningen var tilfredsstillende. De 14 deltakere med sine tilsammen 50 bidrag skaffet den oppnevnte sakkyndige jury på 3 medlemmer en vanskelig oppgave med å finne frem til de beste. Innsendernes navn var under juryens bedømmelse hemmeligholdt og to av juryens medlemmer var oppnevnt utenom firmaets ansatte. Det hele var således lagt opp for en mest mulig rettferdig og upartisk bedømmelse.

Etter et omhyggelig arbeid fra juryens side, kom denne frem til følgende resultat av de 5 beste i hver gruppe:

Fargedias.

1. premie – Tor-Odd Vist
2. » – Tor-Odd Vist
3. » – Odd Brustad
4. » – Tor-Odd Vist
5. » – Bj. Refseth

Levende barnebilder.

1. premie – «Konsentrasjon» – P. Bye
2. » «Fiskermann» – P. Bye
3. » (Ingen tittel) – K. Bæverfjord
4. » ——— – Sv. Brattland
5. » «Gutter» – Rolf Kværno

Fritt motiv.

1. premie (Ingen tittel) – O. Brautaset
2. » ——— – K. Bæverfjord
3. » «Vårflom» – Tor-Odd Vist
4. » «Arbeidsglede» – Bj. Schrøen
5. » (Ingen tittel) – A. Leinslie

Det er dypt å beklage at det ikke er mulig her å gjengi de beste innleverte fargedias. De kan faktisk ikke beskrives etter fortjeneste, – de må sees i original med sitt harmoniske fargespill og sin fototekniske presisjon av det ytterst sjeldne.

Som det vil fremgå av ovennevnte premieliste var det enkelte av kandidatene som forsynte seg noe begjærlig av premiesamlingen, hvorav tekniker Tor-Odd Vist skilte seg klart ut, – en ung mann som man etter den sakkyndige uttalelse kan vente seg meget av.

Vi får nøye oss med å hitsette i forminsket målestokk det beste resultat fra en av de to andre gruppene. Vi håper de tekniske ledd vil fare lempelig med gjengivelsen, slik at bildet gir det inntrykk det fortjener.

O. Brautaset's forstepremie-bilde vil bli benyttet som omslagsbilde i marsnr. 1962.

Herr Egil Rein, et ikke ukjent navn i fotoverdenen, kåserte om fotografering i sin alminnelighet, og viste samtidig fargedias som ble gjenstand for hans saklige kritikk.

Det var sikkert mange blant tilhørerne som snappet til seg mangt et gullkorn til hjelp for et mulig heldig resultat i fotografiens kunst.

Raude

Konsentrasjon. Foto: P. Bye.

Vi ønsker alle leserne

God jul og godt nytt år

Aksjeselskapet
PROTON
Trondheim

Medarbeider i P/B Bjarne Lyngvær — Fotos: Knut Madsen

TV I BERGEN

Sist vi omtalte TV i Bergen var i fjor, da fjernsynsmasten var reist på Ulriken. Nå har vi i ett år først hatt provisorisk og siden permanent sending. I disse dager har vi også fått en omformer på Laksevågside, slik at Sandviken her i byen også er godt dekket. Her i vårt distrikt er der vel nå ca. 5 000 seere i sving, og det ser ut til at vår andel øker.

Som rimelig er, her som ellers i landet, følger TV-tilveksten programmene. Vi fikk en fin start med Olympiaden, og deretter en kort pause før julesalget. Det fortsatte jevnt, men i roligere tempo første halvdel av 1961. Først da «Dobbelt eller kvitt» kom på programmet, ble det ordentlig fart i salget hos TV-forhandlerne igjen.

Vi er i full gang, og vi sier: Over til Stavanger, og lykke til!

For norske og utenlandske turister

Fra TV masten på Ulriken får man et glimrende utsyn over Bergen og kan dessuten se øygarden og ut i havet. Vi tar derfor med et bilde som dertil viser vår nye Ulriksbane i Bergen.

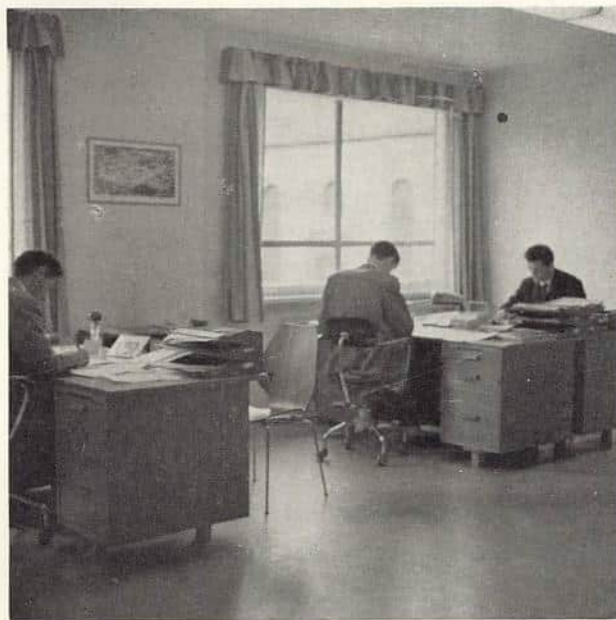
Så neste gang De kommer til Bergen, må De ta en tur med Ulriksbanen, selv om restauranten ikke er kommet ennå. Den kommer.

Fra A.s Elektromed Bergensavd.

A/S Elektromed Bergensavd. flyttet inn i nybygget Strandgaten 200 i 1958. Avdelingen har hele tiden vært under ledelse av ingeniør Knut Madsen. De øvrige medarbeidere er i dag G. Tyberø, Helge Skage og Kåre Pedersen. Ved Stavangerkontoret, som er underlagt Bergensavdelingen, arbeider E. Larsen.

Nedenfor har vi tatt et bilde av et av kontorene i Bergen.

Fra venstre: Tyberø, Grindheim og Pedersen.

Salgsapparatet i P/B

har utvidet med en ny salgsrepresentant. Ingeniør Jan Gismervik tiltrådte den 2/9-61. Han er født 26/12-35 og har tidligere arbeidet i et installasjonsfirma i Hauge-sund og sist hos Nera Bergen A/S.

Også vi i Bergen ønsker alle Protonavisens lesere

En riktig god jul
og ett godt nytt år!

Personalia

40 års jubileum

For en tid siden ble det fortalt meg at salgsinspektør Andreas Welle Watne skulle feire sitt 40-års jubileum i Proton den 15.10. 1961.

Det kan da ikke være mulig, tenkte jeg i farten. Det er jo ikke lenge siden jeg leste i hans ansettelsesbrev fra det firma hvor han fikk sin første stilling: «og anbefales det ham å benytte lange benklær», og det var jo mange år før han kom til Proton eller til Siemens, som det het den gang.

En ting er sikkert: Welle Watne har beholdt sitt lyse humør, sin lyst og evne til alltid å rekke en hjelpende hånd – og ikke minst sin store rettshaffenhets såvel i forhold til sine kolleger og utallige kunder, som samtlige, tør jeg trygt si, er hans gode venner.

Vi gratulerer ham med de første 40 år i Proton og ønsker ham mange gode lyse arbeidsår fremover.

P. Bakkelie

25 års jubileum

25 års jubilantene i firmaet øker stadig i antall og den 21. oktober kunne butikksjef Rolf Hermansen også feire sitt 25 års jubileum.

Hermansen begynte som så mange andre i vår post-ekspedisjon. Etter 4 års arbeide her var han noen måneder

på spedisjonsavdelingen og kom deretter over i salgsavdelingen. I 1945 ble han overflyttet til butikken hvor han siden har vært og hvor man kan si at han kom på den rette «hylle».

Det er vel få i firmaet som ikke vet hvem Hermansen er. Vi har alle et eller annet kjøp i butikken og vi liker å bli ekspedert av Hermansen. Han kan kunsten å anbefale en god vare, demonstrere for oss, vise sin tjenestvilighet og forøvrig ta saker og ting med godt humør. Blant kolleger er han en hyggelig og omgjengelig kar som vi setter stor pris på.

Det kan trygt sies om Hermansen at han er den «fødte» butikkmann. Han har evnen til å se saken fra kundens synspunkt og kunden får det inntrykk at her blir han betjent av en ekspeditør som er vennlig, hjelpsom og medfølelse. Hermansen omtaler sine varer med ekte smittende begeistring, og er dessuten en utpreget optimist som har et åpent øye for sjansene til salg. Man kan

si om Hermansen at han er av den typen som først selger seg selv og derved vinnet tillit hos kunden. Og siden? Ja, da er det Hermansen som gjør sin sterke innflytelse på kjøpshandlingen.

Vi kan også nevne at Hermansen i de senere år har varetatt vindusutstillingene i butikken og med stort hell. Han har fantasi og er full av ideer. Hermansen har også vært medvirkende i mange demonstrasjoner rundt om i husmorforeningene. Ved større messer og utstillinger har han hjulpet reklameavdelingen og har med sin arbeidslyst, iver og innsikt vært til stor hjelp på dette spesielle virkefelt.

Jubileumsdagen ble behørig feiret med gaver og blomsterdryss fra sjefer og kolleger. Vi gratulerer post festum med jubileet og ønsker vel møtt ved neste milepel.

g-

25 års jubileum

Den 11.11.61 kunne Fanny Steen feire 25 års jubileum i firmaet. Hun var ganske ung da hun startet hos oss som yngstedame på forværelset til daværende direktør Heyerdahl. Frk. Steen, som vi alle kjenner som en fremdeles ung dame, tok straks mål av seg til hva hun ville bli på kontoret. Det ble maskinskrivning og norsk/tyisk stenografi. Hun har arbeidet for mange forskjellige innen den tekniske stand, men har den vesentligste tid holdt seg til papirindustrien.

Frk. Steen har vært en meget benyttet dame til festarrangementer for Sportsklubben, som engang blomstret i firmaet, og flere ganger vært i komitéene for firmaets fester, og vi ønsker henne hjertelig til lykke med 25-års jubiléet!

J. I.

25 års jubileum

Økonom Kaare Grefstad kunne den 14. november se tilbake på 25 års virksomhet i firmaet. Han begynte på postekspedisjonen, men knapt en måned etter kom han over i reklameavdelingen, hvor han siden har vært hele tiden.

I de første årene arbeidet han med distribusjon av reklametrykksaker, føring av reklamekartotekene etc. Under krigen overtok han forvaltningen av våre formularer, innkjøp av kontormaskiner, – møbler og kontorrekvisita.

I stillingens medfør har Grefstad hatt kontakt med praktisk talt alle i firmaet og er derfor godt kjent rundt omkring.

Grefstad er en hyggelig, blid og åpen kar som det er en fornøyelse å samarbeide med og er alminnelig avholdt for sin hjelpsomhet.

Aktiv og virkelysten har han til alle tider utført sitt arbeid med dyktighet og pålitelighet, til alles tilfredshet.

I Proton Bridgeklubb har Grefstad utført et energisk arbeid og har gjennom årene hatt mange verv, bl. a. som formann. Ellers når det gjelder hjelp til forskjellige arrangementer vet vi av erfaring at Grefstad er villigheten selv.

For dem som ikke vet det, kan vi fortelle at hans store hobby er hunder, og særlig «Airdaleterriere», som er hans spesialitet. Det han ikke vet om disse, er ikke verd å vite.

På sin jubileumsdag var han gjenstand for stor oppmerksomhet fra sjefer og kolleger. Vi ønsker ham hell og lykke på veien fram til neste jubileum.

g-

25 års jubileum

Den 17.11. 1961 kunne formann Arne Eriksen feire 25-års jubileum. Eriksen begynte på lageret i Rosenkrantzgaten 11 som pakker og hjelpemann, men han beviste snart at han var moden for større oppgaver, og ble allerede i 1940 overflyttet til motor- og bryterlageret, som dengang holdt til i Pilestredet 75 c. Han har fremdeles ansvaret for denne avdeling av lageret, men er også blitt benyttet til mer administrative gjøremål idet han i 1958 ble formann på hovedlageret i Amtmann Meinichsgate 15.

Fra 1.10. 1961 er formann Eriksen funksjonær i firmaet.

Eriksen er kjent for sitt gode humør og store hjelpsomhet, og han utfører alltid sitt arbeid med interesse og dyktighet. Han er lagerets «altmuligmann» med inngående kjennskap til materiellet, og med teknisk innsikt som har vært av den største betydning for lagerdriften i den avdeling han leder.

Vi gratulerer ham på det hjerteligste med jubileet.

O. J.

Gratulerer!

80 år

13.12.61. Pensj. forhv.
hovedbokholder
H. G. Hansen

75 år

24.10.61. Kristian Antonsen
post.eksp. R.gt. 11

70 år

19.11.61 Pensj. forhv.
lønningssjef
Gudrun Willerud

70 år

22.11.61. Pensj. ingeniør
Cato Moer.

70 år

10.12.61. Pensj. montør st.
Andreas L. Eriksen

60 år

7.11.61. Karl Johnsen
fakturakontoret

50 år

23.10.61. Karl Kovacs
fakturakontoret

50 år

5.12.61. Lagerekspeditor
Harry Holmgren

Personaltilgang i Oslo

Ansettelse i tiden 25.7. til 31.10.—1961

Vi ønsker velkommen!

<i>Navn.</i>	<i>Ansatt.</i>	<i>Stilling.</i>	<i>Avdeling.</i>
Helge Habberstad	1/ 8 1961	Bud	Posteksp.
Gunhild Holen	1/ 8 1961	Korrespondent	Avd. 80
Lage J. Lagesen	1/ 8 1961	Tekniker	Avd. 40
Eva Olsen	1/ 8 1961	Lærling	
Gunnar Tajet	1/ 8 1961	Radiomontør	Svakstrøm
Ingar Storejord	2/ 8 1961	Spesialarbeider	Prod.
Håkon Pedersen	7/ 8 1961	Radiomontør	Prod.
Stein Sætre	8/ 8 1961	Praktikant	Svakstrøm
Liv Grimsmo	14/ 8 1961	Assistent	Kd.bokh.
Roy Lindgren	15/ 8 1961	Lagerlærling	
John O. Furnes	21/ 8 1961	Anleggsavregner	Fakt.
Tor Ornlund	21/ 8 1961	Læregutt	Svakstrøm
Anne Marie Ferch	1/ 9 1961	Stenograf	Avd. 80
Magne Stangenes	1/ 9 1961	Ingeniør	Avd. 10/20
Eva Berge	4/ 9 1961	Montørske	Prod.
Per K. Kristensen	4/ 9 1961	Servise-tekniker	Avd. 90
Rangvald Møller	4/ 9 1961	Montør	Sterkstrøm
Torill Maagerø	4/ 9 1961	Hjelpepike	Prod.
Rolf Alvestad	11/ 9 1961	Montør	Sterkstrøm
Arne Misfjord	11/ 9 1961	Montør	Sterkstrøm
Odd Gundersen	22/ 9 1961	Bud	Posteksp.
Svein Boye Andersen	25/ 9 1961	Lærling	
Arnt Tallaksen	25/ 9 1961	Tekniker	Avd. 10/20
Jorunn Cederström	1/10 1961	Assistent	Fakt.
Tor Haugerud	1/10 1961	Praktikant	Svakstrøm
Lars Lervik	1/10 1961	Bud	Posteksp.
Per Ingar Asmyhr	2/10 1961	Lagerlærling	
Arne Langjordet	2/10 1961	Montør	Sterkstrøm
Johan Aatlo	2/10 1961	Montasjeingeniør	Avd. 10/20
Kjellaug Blekkerud	16/10 1961	Assistent	H. bokh.
Sverre Norland	23/10 1961	Montør	Sterkstr.
Arne Kristensen	23/10 1961	Hjelpegutt	Prod.
Gunnar Skottner	23/10 1961	Tekniker	Avd. 90
Georg Steen	24/10 1961	Hjelpemann	Lager

Protonavisen ønsker alle sine lesere
og medarbeidere *en riktig god jul*
og et godt nytt år.

Hilsen Redaktøren

PROTON'S STAND på UTSTILLINGEN «AUTOMATICA III»

21—31 mai 1961 i Tennishallen

Uten kildeangivelse er ettertrykk av avisens artikler forbudt.